

*Kdo do hospody chodí,
dvakrát se rodí.*

PIJŮ CHLAPCI, PIJŮ
V BÍLOVICKÉM HOSTINCI
U ZDENKA MAZANCA
NA KOLLÁROVEJ ULICI

Tož teda šenkuje Starobrněnské
jak v izbě, tak aj přes ulicu.
V letních měsících k dispozici
též slunná zahrádka i altánek.

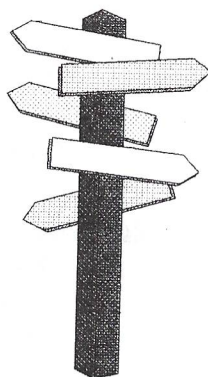
Navštivte hostinec, kde
výborně ošetřeným Starobrněnským
pivem zvlažíte hrdlo své,
též pro Vaše ctěné paničky
se najde pohár dobrého vína,
či sklénka likéru.

Tož přijďte, bo piť sa mosí
k Mazancovi na Kollárovej 640.

Otevřeno:

Dny všední   od 15-té do 22-té hodiny
Dny sváteční   od 11-té do 22-té hodiny

**Otevřený hostinec
se značí
vztyčenou zástavou.**

Všechny cesty vedou k Mazancovi

BÍLOVICKÝ

zpravodaj

DUBEN 1998

Ročník XVII/číslo 1 CENA 5 Kč

VYDÁVÁ OBECNÍ ZASTUPITELSTVO BÍLOVICE NAD SVITAVOU

Z obsahu vybíráme: Virový zánět jater typu A
O kronikách a kronikářích
Malotraktory do vrchu

*Na letošní rok připadá 500. výročí první písemné
znímky o Bílovicích.*

Katka Kučerová, 2. třída

Vážení spoluobčané!

Začíná jaro a na některých místech obce opět započne stavební ruch.

1. Především je snahou obecního zastupitelstva dokončit letos příjezdovou komunikaci na sídliště Polanka. Tato stavba ožila již v únoru díky teplému počasí. Její dokončení je odvislé od prodeje části stavebních pozemků na Polance.

2. Druhou větší stavbou bude realizace inženýrských sítí na budoucí nové ulici „Vodárenská“, kde vzniknou nová stavební místa pro rodinné domy a obytný dům pro další obecní byty. Informace k této výstavbě budeme zveřejňovat postupně na veřejné tabuli v přízemí Obecního úřadu, v bílovičské televizi a v místním rozhlasu.

3. 18. března t. r. přišla na Obecní úřad dlouho očekávaná zpráva ze Státního fondu životního prostředí v Praze, dle které rozhodla 2. 3. 1998 Rada fondu vyhovět žádosti „Sdružení obcí Bílovice nad Svitavou, Řícmanice, Kanice a Ochoz u Brna“ a odsouhlasila dotaci ve výši 30% a dlouhodobý úvěr ve výši 27% na stavbu kanalizačního sběrače a rozšíření ČOV. Celkové náklady na stavbu činí 57 mil. Kč, doba realizace bude 3 roky. První stavební práce na stavbě sběrače odpadních vod započnou v dubnu 1998 a to od ČOV k Trafice pí Skoupé. Potom bude stavba pokračovat na Havlíčkově ulici. Pokud finančně pomůže i dodavatel - Inženýrské stavby Brno, jak se ve výběrovém řízení zavázal, mohla by stavba postoupit až k hranici obce Řícmanice. A Řícmanice budou za své prostředky a dotaci ze Státního fondu životního prostředí budovat sběrač od hranice svého katastru nejprve k nové výstavbě rodinných domků a bytového domu a pak dále ke středu obce. Také kaničtí a ochozští zastupitelé již dnes připravují stavbu kanalizačního přivaděče, který bude základem dalšího stavebního rozvoje v těchto obcích. 3 roky trvaly projektové práce, 2 roky probíhala různá jednání na okresní, krajské i celostátní úrovni. Bylo nutno získat pro tuto stavbu nejen projektanty, ale především pracovníky odborů životního prostředí, pražského Státního fondu ŽP, členy zvolené Rady fondu ŽP, odborné zástupce ministerstev a poslance Sněmovny Parlamentu ČR. Každý uvedený tým má svou zásluhu na tom, že se záměr obcí bude již letos realizovat. Všichni se zasloužili o budoucí rozvoj a zlepšení životního prostředí v našich obcích! Celou přípravou, projektovou a projednávací etapu odborně dozorovali a koordinovali Ing. Galoda a Ing. Tupá.

4. Obecní zastupitelstvo již třetím rokem požádalo o dotaci na rekonstrukci komunikace a kanalizace v Kratinově ulici. Pokud ji obec obdrží, bude i tato stavba uskutečněna.

5. Ve spolupráci s Obchodní a hospodářskou komorou Brno zajišťuje obecní zastupitelstvo dotaci na zřízení zpětných klapek do kanalizačních šachet u železničního podjezdu a u železničního podchodu u nádraží. Stavba speciálních šachet a instalace blokovacího zařízení (klapky) bude stát 600 000,- Kč. Po instalaci tohoto zařízení vzedmutá voda ve Svitavě se při povodni nebude vlévat do kanalizace v ulicích Komenského a Žižkova a nebude ohrožovat majetek zde bydlících občanů.

6. Občané bydlící na Mladovech intenzivně připravují prodloužení plynovodu pro své rodinné domy. Projekt, stavební dozor a koordinaci zajišťuje obec, financování i stavební práce zajišťují občané sami, neboť zde za obecní prostředky byla zajištěna již v minulém volebním období elektrifikace k vytápění domů. Elektřina je však dnes neúměrně drahá.

7. Od nové komunikace na Polanku budou zřízeny přístupové chodníky do sídliště Telecomu, aby zde bydlící občané nemuseli obcházet stavbu obytného domu a budoucí staveniště firmy MITTAG.

8. V ulici Husově připravuje obecní zastupitelstvo zpevnění povrchu v části dosud nezpevněné u Baldmanového.

Jen v oblasti výstavby obce má obecní zastupitelstvo úkolů víc než dost. Tak nám držte palce!

Vilém Kleveta

**Veselé velikonoce a pěknou jarní pohodu přeje všem občanům
Obecní zastupitelstvo.**

INFORMAČNÍ SERVIS OBECNÍHO ÚŘADU

1. Obecní zastupitelstvo pojistilo obecní majetek u Živnostenské pojišťovny. Na základě této skutečnosti obdrží občané z naší obce při pojištění u této pojišťovny 20% slevu na výši pojistného.

2. Obecní zastupitelstvo připravuje obecní vyhlášku o parkování osobních a nákladních aut na místních komunikacích a veřejných prostranstvích. Vyhláška bude uvádět výši pokut za nepovolený zábor veřejných prostranství vraky aut i jinými materiály.

3. Firma MITTAG s.r.o. Brno, Chaloupkova 3 zahajuje v letošním roce výstavbu bytů a rodinných domů na Polance. Informace získáte na stavebním úřadě, obecním úřadě a přímo u stavební firmy nebo na telefonním čísle 41211300, 41211933.

4. Pan PhDr. Vladimír Ondruš pracuje s naším kronikářem p. Bořivojem Nejezchlebem na knize o Bílovičích. Žádáme představitele politických stran a všech zájmových a společenských organizací o předání svých kronik, zápisů, fotografií a dalších dokumentů tak, aby mohly být uvedeny v nové knize.

ŠKOLSTVÍ

Vážení občané,

ráda bych poděkovala paní Boženě MATALOVÉ za její přízeň a pomoc, kterou poskytla naší škole odbornou radou i téměř dvouletým vedením keramického kroužku pro mladší děti.

Ještě jednou děkujeme a doufáme, že zůstane i nadále našim dětem nakloněna.

Helena Bajerová, ředitelka školy

A nyní několik zajímavostí ze života školy.

Dopravní výchova ve škole

Vzhledem k situaci na našich silnicích a ostatních komunikacích vzrůstá naše zodpovědnost za připravenost dětí na stále sílící provoz. Po linii školských úřadů je dopravní výchova sledovaným bodem činnosti školy.

Je zařazena v osnovách, je formována v zásadách BESIP (bezpečnost sil. provozu), které učíme dodržovat naše žáky ve všech vhodných situacích.

Již mnoho let probíhá na školách „Dopravní soutěž mladých cyklistů.“

Žáci 2. a 3. třídy tvoří 1. kategorii, žáci 4. a 5. třídy 2. kategorii. Obě kategorie

v současné době mají k dispozici pracovní sešitek „Zlatá zebra“, podle kterého za pomoci učitele vypracovávají úkoly směřující k osvojení pravidel BESIP.

Kromě toho žáci 4. tř. absolvují kurz zaměřený hlouběji do této problematiky. Toto školení má teoretický i praktický ráz.

Jakmile správně vypracují testy, budou provádět jízdu zručnosti.

Na ukončení tohoto cyklu pojedeme na dopravní hřiště v Blansku. Tam si mohou vyzkoušet, jak zvládli teorii i v praxi.

Pro jízdu zručnosti a lepší zvládnutí ostatních praktických dovedností plánuje ředitelství školy s využitím prostoru školního dvora a přilehlé ulice Komenského pro praktický výcvik. Tak můžeme částečně nahradit absenci dopravního hřiště v Bílovicích.

A. Wawraczová učitelka, garand dopravní výchovy na škole

Jarní prázdniny v Moravském muzeu

V průběhu jarních prázdnin jsem se skupinkou dětí využila nabídky Moravského zemského muzea a 17. 2. jsme se vypravili do Brna.

Já jsem z bohaté nabídky vybrala program zaměřený na zoologii. V Dietrichsteinském paláci jsme mohli odlévat stopy, v Biskupském dvoře jsme byli provedeni pracovníci muzea „Fauna Moravy“, kde každý návštěvník může ocenit uspořádání sbírek, kde zástupci živočišných druhů jsou umístěny spolu s ostatními do prostředí, ve kterém se vyskytují. Výklad byl zaměřen na zvířecí rekordy a celý byl zajímavě veden tak, aby v závěru mohly děti splnit soutěžní test. Při plnění jeho podmínek mohly volně chodit po celé expozici a vyhledávat správné odpovědi. Tato činnost pro ně byla velice zajímavá.

S velkým zájmem shlédli všichni účastníci videokazetu s ochránářskou tematikou a s napětím hodnotili svoje schopnosti při odlévání a následném vyjímání otisků stopy smyce.

Moravské zemské muzeum je také vhodným místem pro společné návštěvy dětí s rodiči, kde mohou získat vynikající motivaci pro poznávání a ochranu krásné přírody kolem nás.

A. Wawraczová učitelka

„Les“

Naše lesy jsou smíšené, jehličnaté, listnaté a lidé rádi chodí do lesa, aby se uklidnili.

Větší stromy zachycují létající prach, prudký vítr a ty prostřední stromy jsou dobré skryše pro veverka. Ty nejmenší zachycují vodu, která stéká ke kořenům pod zem. Tam vzniká zásobárna vody.

Někteří lidé řežou stromy a přitom benzín z motorových pil se vsakuje pod zem, kde teče a naplňuje studánky.

Někteří lidé vypalují lesy, proto zde už nejsou zvířata, stromy, tráva a lesní plody. Mnoho let trvá, než se les opět obnoví.

Práci na téma „Les“ vypracoval Pavel Malenda žák 3. třídy.

Osmáček

V loňském školním roce se žáci 8. třídy rozhodli vydat na zkoušku třídní časopis „Osmáček“. Protože se osvědčil a získal zájem i u ostatních žáků, pokračují v této akci žáci i v letošním roce. A tak vydáváme „Osmáček - senior“, kde žáci ses-

tavují horoskopy, kvízy, osmisměrky, dělají rozhovory s vedením školy, učiteli a hosty. Letos se žáci představují samostatně na dvoulistech, který vyplní podle svých zájmů a zálib.

Libuše Fruhwirtová učitelka

Příprava žáků 9. tříd ke zkouškám

Každoročně jsou žáci 9. třídy připravováni ke zkouškám na střední školy.

Letošní zkoušky proběhnou 20. dubna a 14. května. Protože většina uchazečů koná zkoušky z českého jazyka, matematiky a cizího jazyka. zřídili jsme konzultační hodiny z těchto předmětů. Z českého jazyka ve středu, z matematiky ve čtvrtek, z anglického jazyka v pátek, vždy od 7.15 do 8 hodin.

Kromě toho obdrželi zájemci z těchto předmětů ukázky řešených zkoušek z různých škol z minulých roků a spoustu dalších možných variant a materiálů. Těší nás, že této možnosti využívají i žáci, kteří ke zkouškám nepůjdou a tím si prohlubují své znalosti. Studentům přejeme hodně úspěchů u zkoušek i v dalším studiu.

Libuše Fruhwirtová učitelka

Moje oblíbené místo

Obvyklým místem našich rodinných dovolených, kam jezdíme v létě i v zimě, jsou krásné hory Jeseníky.

Každý rok tam objevím nový kout, který mě svou osobitou krásou okouzlí. I letos jsem takové místo objevila, když jsme se vydali na výlet k Mechovému jezírku. Toho dne bylo jasno, nad hlavami jsme měli oblohu bez jediného mráčku rozloženou jako modrou plachtu. Vysoké koruny stromů byly jako slunečnice se spoustou děr, skrz ně se prodíralo světlo, které se na zemi měnilo v tisíce drobných skvrn. Cestu lemovalo množství krásných i vzácných rostlin, stromů, na kterých se ještě třpytily kapky rosy jako perly. Čím více jsme se blížili k jezírku, tím bylo kolem nás více vody, a tak jsme šli po dřevěných lávkách, které stejně jako různé trávy vyčnívaly a vztahovaly se k slunci z bahnitých kaluží a potoků. V noci by mi tohle prostředí připadalo strašidelné, jen vylézt hejkal.

Nakonec se před námi rozevřel kouzelný pohled na očekávané jezero. Na hladině se ve stříbrných vlnkách odrážely sluneční paprsky. Kolem létalo množství duhově zbarvených váček jako malá letadla, která čas od času přistála na listech v okolí rostoucího rákosu.

To romantické místo ve mně probouzí klid a radost nad tím, že ještě někde existuje krása, která člověku vyráží dech. Jako bych navštívila kraj pohádek nedotčených lidskou rukou.

Eva Muselíková

Moje oblíbené místo

Moje oblíbené místo se nachází v přírodě v bílovickém lese. Našel jsem je náhodou, když jsem se vydal hledat zříceninu hrádku, která je blízko Těsnohlídkova údolí. Tenkrát jsem vybočil z cesty a dostal jsem se před oboru, kde pěstují lesníci různé dřeviny. Obora byla obehána plotem, ale někdo už v něm udělal díru. Stačilo

jen prolézt. Osmělil jsem se, prošel oborou, ale na druhé straně už nebyl žádný otvor, a tak nezbyvalo, než plot přelézt. Za plotem byla menší planina, již ukončoval prudký sráz. A to bylo to místo!

Slunce na ni svítilo a proti tmavému lesu byla prosvětlená slunečními paprsky. Na planině bylo pár pařezů a nízká tráva. Zleva i zprava ji obklopovaly smrky a borovice. Byl odtud nádherný rozhled. Viděl jsem údolí, uprostřed něhož se vinula cesta. Naproti bylo vidět hřeben kopce. Na planině bylo ticho a klid, jen občas se ozval datel, který fukal do stromu ostošest, a zpěvní ptáci.

Když jsem si dost odpočinul, vydal jsem se na cestu, ale na planinu jsem nezapomněl, mám ji stále v mysli, a když se vydám na túru tím směrem, vždycky se tam zastavím.

Jiří Homolka

Debrujárský den na ZŠ Bílovice nad Svitavou

Asociace malých debrujárů České republiky vznikla na základě zkušeností z Kanady a přes Francii se hnutí dostalo až k nám, kde působí od roku 1992.

Už jste se někdy s debrujáry možná setkali v televizi, v časopisech nebo jinde. (debrujár = člen Asociace malých debrujárů, slovo je francouzského původu, vzniklo ze slov DÉBROUILLARDS, šikovný, obratný a Se DÉBROUILLER, objevovat, pomoci si v těžkostech, umět si poradit).

Nebo jste ještě o malých debrujárech naslyšeli? Nevadí, hned vám je představím. Jsou to chlapeci a děvčata ve věku 7–15 let a jejich starší kamarádi, sourozenci, rodiče, učitelé, kteří mají zájem o vědu a techniku, kteří stále něco vymýšlejí, objevují, experimentují. Tyto děti (chtěli jsme jim říkat „šikulové“, ale oni sami se hrdě hlásí k „debrujárům“, protože je to tajemné, neznámé a už sám název nutí dopídit se „oč vlastně běží“) a jejich vedoucí (animátoři) jsou sdruženi v asociaci. Tato asociace je také členem Mezinárodní federace malých debrujárů (F. I. P. D.), sdružující debrujárské organizace nejrůznějších zemí světa.

Zájemci jsou seznamováni se zajímavými pokusy, které si mohou sami vyzkoušet. Věda se stává zábavou a poučením. Společně můžeme objevovat řadu zákonitostí přírody, můžeme více poznat sami sebe, své okolí, svět - a to všechno hrou!

Na pokusy nepotřebujeme složité přístroje, lasery, počítače. Vystačí s materiálem, který máte doma, denně ho používáte nebo ho dostanete koupit v nejbližší prodejně se smíšeným zbožím.

Klub malých debrujárů je i na naší škole. Žáci experimentují v oblasti vědy již dva roky.

Dne 27. 2. 1998 jsme měli na škole Debrujárský den. Chtěli jsme prezentovat vše, s čím jsme se doposud setkali, co umíme, s čím pracujeme v kroužku a co si mohou i ostatní sami vyzkoušet. Akce probíhala v hale ZŠ, každý žák na svém stanovišti předváděl tři i více pokusů.

Cílem nebylo jen ukazovat, ale zadat druhým úkol, jak by sami postupovali, a aby se pokusili jev vysvětlit.

Předvádění probíhalo celý den od 9 do 18 hodin. Dopoledne se zde vystřídali všichni žáci z naší školy, odpoledne byla akce pro veřejnost a mnoho žáků se ještě vrátilo se svými rodiči a staršími kamarády, aby si znovu všechno prošli a vyzkoušeli.

Tento den se nám velmi vydařil k velké spokojenosti všech zúčastněných.

Martina Kříčková, vedoucí Klubu malých debrujárů při ZŠ Bílovice n/Svit.

Přírodovědné olympiády na ZŠ v Bílovích nad Svitavou

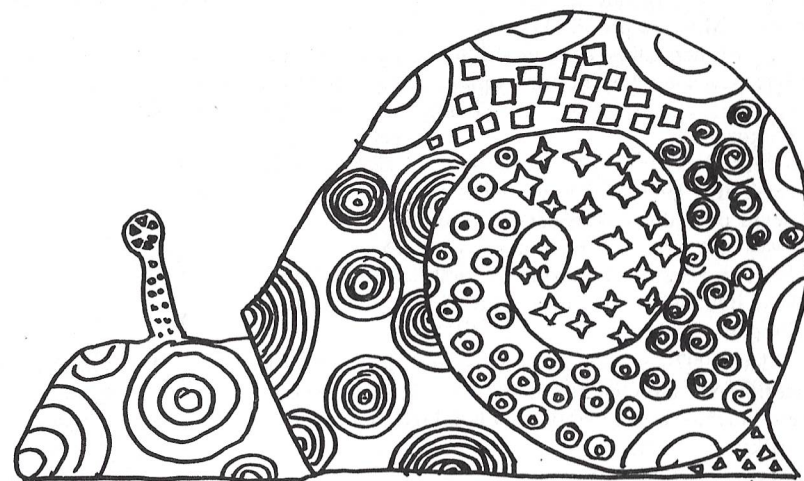
Na základní škole v Bílovicích si mnozí žáci mohou osvojit daleko více učiva, než předepisují osnovy. Mohou získat znalosti svou účastí v olympiádách. Do práce se mohou zapojit všichni žáci, kteří mají zájem. Protože taková příprava na olympiádu je velmi náročná na čas i znalosti, zúčastňuje se jí jen velmi málo dětí. V letošním školním roce se připravovalo šest žáků na chemickou olympiádu a dvě žákyně na přírodopisnou olympiádu. V přírodopisné olympiádě proběhlo jen školní kolo — pro velkou nemocnost jsme se okresního kola nezúčastnili. Chemická olympiáda má dvě kola — školní a okresní. Obě kola jsou velmi obsáhlá a tvoří je tři části. Teoretická, kde žáci studují z odborné literatury zadané úkoly, počítají chemické příklady a seznamují se s historií významných českých i světových chemiků. V praktické části si svoje znalosti ověřují na pokusech, dokazují platnost zákonitostí, zjišťují vztahy mezi organickou a anorganickou částí přírody.

Třetí částí je kontrolní test, ve které si žáci ověří konkrétní znalosti získané v průběhu celého období práce na olympiádě. Po celou dobu vede žáky paní učitelka Květoslava Mauerová. Pomáhá jim vybírat odbornou literaturu, radí s chemickými výpočty, rovnicemi a připravuje celou řadu chemických pokusů.

Nejlepší žáci, kteří uspějí ve školním kole potom postoupí do okresního kola. Okresní kolo má také dvě části — teoretickou a praktickou. Svým obsahem je opravdu velmi náročné na znalosti a chemické dovednosti těch nejlepších žáků. Na naší škole byli nejlepší ve školním kole Alena Sekáčová a Jan Brím.

Okresní kolo chemické olympiády se pravidelně už po mnoho let koná v Brně na Slévárenské průmyslovce. Naši školu v letošním roce reprezentoval žák 9. třídy - Jan Brím. Umístil se na 10. místě v okrese Brno-venkov. Je to velmi pěkné umístění. Všichni mu blahopřejeme!

Žáci 9. třídy ZŠ

Jan Kozák, 7. třída

Vážení rodiče a přátelé školy,

od prosince loňského roku mají žáci 6. - 9. třídy možnost trávit velkou přestávku (20 minut) v prostorách tělocvičny. Mohou si zahrát s míčem, protáhnout se na laně, žebřinách a procvičit si i hlasivky.

Žáci, kteří nemají zájem, mohou zůstat ve svých třídách. V případě vážnějšího přestupku je žákovi vstup do tělocvičny zakázán na určitou dobu. Avšak tuto možnost pohybu většina žáků přivítala, a proto se chovají slušně a ukázněně.

Dozor je zajištěn ředitelkou školy a její zástupkyní.

Marie Nedopilová

ZDRAVOTNICTVÍ

Virový zánět jater typu A - očkování dětí základní školy v naší obci

Virový zánět jater nabolí hepatitis typu A je stále i v dnešní době považován pro člověka za závažné onemocnění s možnými negativními následky pro jeho organismus v budoucnosti. Lidé, bohužel, toto onemocnění velice podceňují a zlehčují.

V posledních letech - hlavně v důsledku migrace obyvatelstva během dovolených do cizích zemí (a to především do oblasti Středomoří, kde je velký výskyt této choroby) - nemocných s touto diagnosou stále přibývá. Lidé si onemocnění dovážejí jako import ze svých cest do zahraničí. Dle imunologických přehledů a epidemiologické situace v posledních cca 15 letech lze předpokládat, že především v nízkých věkových skupinách obyvatelstva je promořenost velmi nízká a tím i imunita proti tomuto onemocnění téměř žádná.

Virus tohoto onemocnění je velmi odolný: např. vydrží při teplotě 60 stupňů až 1 hodinu, při 98 stupních až 5 minut, je odolný i vůči nízkým teplotám. V zevním prostředí přežívá až 1 měsíc. Inkubační doba onemocnění je nejčastěji 3-4 týdny (rozmezí 2-6 týdnů). Zdrojem nákazy je člověk již v inkubační době. Nemoc se přenáší buď přímým kontaktem (např. špinavýma rukama) nebo nepřímo - vodou, potravinami. Může se přenést krví, stolicí, slinami nemocného člověka. Nejvíce vnímaví k viru hepatitidy A jsou děti, adolescenti a dospělí do 40 let věku. Nemoc, která se projevuje žlutým zabarvením kůže a bělma očí, únavou, bolestmi svalů, tmavou močí atd. postihuje jaterní buňky, a to někdy i ireversibilně, tzn. že člověk má poškozená játra několik roků, někdy i celý život. Znamená to samozřejmě pro něho velká omezení (dieta, zákaz fyzické zátěže, trvalé užívání léků). Sám bývá unavený, trpí nechutenstvím, špatným trávením apod. Někdy se mohou objevit i duševní příznaky - skleslost, deprese atd. V těžkých případech může poškození jater vést až k cirhose či malignitám v játrech.

Proti této nemoci je možné se chránit, a to buď pasivně, tj. injekcí normálního lidského imunoglobulinu, nebo aktivně: očkováním (usmrcenou vakuínou).

Proč toto všechno píší:

V létě 1997 - v době po velkých povodních se vyskytly v naší obci 2 případy hepatitidy A, kterou onemocněli žáci z naší školy. Nákazu si přivezli z obce Zátoň v okrese Prachatice, jako 90 dalších lidí, kteří tam byli na rekreaci. Nákaza byla z vody infikované virem hepatitidy A, protože do místního zdroje vody vytékala močůvka z JZD. Vzhledem k onemocnění 2 dětí musela být vyhlášena karanténa pro žáky prvních tří ročníků ZŠ. V době karantény se všem těmto dětem odebírala 3x krev na protilátky proti této žloutence. Nové případy se naštěstí neobjevily.

Vzhledem k této situaci a červencovým povodním řeky Svitavy v Bílovicích se podařilo prosadit zařazení naší obce do oblasti postižených záplavami - a pro děti základní školy takto získat naprosto bezplatně očkovací látku proti hepatitidě A. (Očkování by jinak pro rodiny slabších sociálních vrstev bylo naprosto nedostupné - stojí dle použité látky kolem 1500,- Kč). Očkování z nařízení hlavního hygienika ČR se tím stalo povinné pro všechny žáky naší školy, kterých je 230. Chtěla bych tímto rodiče poprosit, aby si toto plně uvědomili a darované očkovací látky si vážili, protože celková finanční částka pro naše děti se pohybuje kolem necelého půl milionu korun. Očkovací látka zabraňuje pouze vzniku hepatitidy A, před ostatními typy žloutenek nechrání. Očkovací látka Vaqta je výrobkem firmy Merck z West Pointu v USA, byla uvolněna z rezerv Krajské hygienické stanice v Hradci Králové. Látka se podává ve 2 injekcích. V listopadu dostaly naše děti už první dávku, za 6 měsíců, tedy ke konci školního roku, dostanou dávku druhou. Po podání druhé dávky trvá ochrana před hepatitidou průměrně 21 let, v rozmezí 14-27 let. Vedlejší účinky po podání první dávky byly statisticky naprosto bezvýznamné. (1x bolesti hlavy, 1x bolesti břicha a zvracení). Z náhodně později odebraných kreví očkovanych dětí jsem zjistila, že t. č. protilátky už skutečně mají.

Na závěr bych chtěla podotknout, že většina rodičů pochopila velký význam očkování pro zdraví svých dětí, bohužel se však vyskytli i rodiče, kteří nechtěli či nedovedli pochopit, co dobrého mohli učinit pro své dítě - a očkování tvrdošjně odmítali naprosto nesmyslnými argumenty. Je k pláči, když vidím, že lidé považují onemocnění hepatitidou typu A za lehkou chorobu, projevující se hlavně lehčím průjmem - zatímco očkování proti této nemoci je podle nich hrubý zásah do organismu. (Při pohledu do historie medicíny vidíme, že se vždy nacházeli odpůrci očkování proti nejrůznějším nemocem, např. dětské obrně - teprve nyní vidíme, že bez tohoto očkování se již nelze obejít . . .) Tito rodiče si zřejmě naprosto vůbec neuvědomují, co to znamená infekční žloutenka a jakému riziku své děti v dalších rocích jejich života vystavují. Možná po letech, pokud jejich neočkované dítě onemocní, si teprve uvědomí svůj tehdejší negativní postoj k očkování a tudíž svůj podíl viny na nemoci dítěte, které mohli zabránit.

Ještě jednou bych chtěla pro všechny rodiče zdůraznit, že si tohoto daru pro naše děti - nařízeného očkování hlavního hygienika ČR - musíme nesmírně vážít, protože zdravé děti jsou snad na světě tím nejceňnějším, co od života můžeme získat.

MUDr. Stanislava Tomášová, obvodní dětská lékařka

Ordinační hodiny praktické lékařky pro děti a dorost MUDr. Stanislavy TOMÁŠOVÉ

Po:	Bílovice 7.30—11.30	Ochoz 13.00—15.00
Út:	Babice 8.00—12.00	Bílovice 14.00—16.00
St:	Bílovice 7.30—13.00	Ochoz 10.00—13.00
Čt:	Ochoz 8.00—13.00	Kanice 13.30—15.00
Pá:	Bílovice 7.30—11.30	

Telefon Bílovice, Komenského 151:45 227 830 - po dobu měsíce března, od dubna bude nové telefonní číslo.

Telefon Babice: 45 237 237
Telefon Ochoz: 44 215 676
Telefon Kanice: 45 227 778

Akutně nemocné dítě může být ošetřeno v kterékoliv ordinaci. Prosím rodiče, aby dodržovali ordinační dobu.

LSPP Šlapanice u Brna: všední dny 15.00—7.00
So, Ne, svátky: nepřetržitě
telefon: 44 245 221

Zároveň prosím rodiče, kteří doposud nezaregistrovali u dr. Tomášové své děti, aby tak, v jejich zájmu, učinili co nejdříve. (Do konce dubna 1998).

MUDr. Stanislava Tomášková, obvodní dětská lékařka

ZE ŽIVOTA OBCE

O kronikách a kronikářích

Z obou slov v nadpisu můžete vytušit jméno boha Chróna z řeckého bájesloví, který vládl času.

Kdyby ve 12. století náš nejstarší kronikář Kosmas (povoláním kanovník pražské kapituly) nezapsal latinsky „bájně vyprávění starců“, nikdy bychom si nepřečetli Aloisem Jiráskem vyprávěné Staré pověsti české. Kroniky jsou zdrojem nejen pro literaturu, ale i nejstarší historické údaje našich dějin z nich vycházejí. Kroniky jsou často podnětem pro náročné výzkumy archeologů i námětem pro četná díla výtvarníků, dramatiků a filmařů.

Autory nejstarších kronik často ani neznáme jménem a musíme se spokojit označením místa původu, obvykle kláštera. Tak nám musí stačit třeba Kronika zbraslavská či Kronika tzv. Dalimila a pod.

Po kláštrech to bývala města, která pověřila svého písaře, aby rok po roce zachycoval důležité události. Panské rody chtěli kronikami ozřejmit svůj původ a posunout je co nejdál do minulosti. Kronikář, ať chtěl nebo nechtěl, tak také vyjadřoval svoje mínění a tím i hodnocení událostí v místě nebo kraji.

V minulém století se kroniky a kronikáři stali objektem státní politiky. Tak nařízením Zemského gubernia v Čechách z r. 1835 ukládá všem městům, trhovým obcím a farním úřadům, založit a vést kroniku města, pokud nemohou navázat na starší díla. Ale i na venkově písmáci již na deskách a předsádkách rodinných Kralických biblí zaznamenali nejen přírůstky v rodině. Připsali i poznámku o povodni, přestěhování, pronásledování svého rodu a chránili takové knihy jako oko v hlavě. Předávali je z generace ne generaci novým držitelům mlýna nebo usedlosti. Podobnou snahou byli vedeni i zakladatelé prvních spolků.

Bílovice nejsou městem a tak si na založení kroniky musely počkat - až do roku 1920, kdy ukládá Československá republika zákonem vést obecní pamětní knihu v každé politické obci. Tohoto úkolu se ujal Alois Kala, úředník státních drah. Začínal téměř z ničeho. Obecní zápisy z předchozí doby byly skromné, bylo to jen několik papírů od bývalého starosty Václava Taranzy (po němž se dnes jmenuje jedna z našich ulic). Přesto se mu podařilo zjistit a zapsat mnohé. Pro popularizaci své práce získal dotaci z fondu Národohospodářské propagace ČSR a tak mohl vydat

v r. 1931 onu bílou knížku v poloplátěných kartonových deskách s černobílou siluetou kostela na obalu. Jejím prostřednictvím se s kronikou mohl seznámit každý obyvatel Bílovic, který se chtěl o minulosti obce něco dovědět. Alois Kala psal kroniku v době, kdy se stal starostou obce (1931). Ke kronice založil i dobrou fotodokumentaci a v kronice zachytil cenné seznamy domů, spolků a tak pod. Kroniku psal až do roku 1937. I další zápisky a poznámky poskytl svým pokračovatelům.

V době války byly kroniky ze všech obcí svezeny do „úkrytů“, aby nabyly zdrojem vlasteneckého odhodlání a pasivní resistance vůči vládnoucím nacistickým okupantům.

Když po válce kroniky vrátily do obcí, byl pověřen zapsáním válečných událostí zpětně Josef Kusala. Ačkoliv byl povoláním redaktor, byl tímto úkolem překvapen. Protože si nedělal v průběhu války poznámky, byl jeho zápis sestavován obtížně až v roce 1948. Přesto zachytil poznatky z osvobození na základě vlastních zážitků a pozorování, seznamy občanů, kteří položili za války život, seznamy poškozených domů a pod.

Od roku 1946 psal kroniku Rudolf Moroz, povoláním vrchní inspektor státních drah. Od roku 1948 píše kroniku opět Alois Kala, ale jeho rukopisy přepisuje Josef Kusala. Pro titulní stránky jednotlivých roků získal místní výtvarníky - amatéry Otto Fišera, Jaroslava Sedleckého a Rudolfa Wilczinského nebo si kreslil a maloval obrázky sám nový kronikář Antonín Kotol. Vedl kroniku od roku 1951, byl dlouholetým náměstkem předsedy MNV a starostou Sokola, původním povoláním úředníkem továrny na koberce v Brně. Protože měl přístup ke všem dokumentům a jednáním obce, jsou jeho zápisy věcné, zachycované krásným rukopisem. Starší občané jeho písmo znají z četných plakátů, které v Bílovicích vyvěšoval.

Po Antonínu Kotolovi kroniku převzal Norbert Kapitán, technický úředník. První zápis vyhotovil za rok 1974 ještě podle poznámek Antonína Kotola. Krásným kaligrafickým písmem kromě zápisů pořídil schematické plánky Bílovic s umístěním objektů v obci v té době a některé kresby v textu.

Od roku 1982 je kronikářem Vlastimil Vlk, právník a graficky zápisy pořizuje Jan Dvořáček, stejně i kresby titulních stránek s kompozicí hlavního motivu roku.

Titulní listy od roku 1989 vytváří Jana Ondrušová-Wünschová a kronikářské zápisy za léta 1988 až 1995 pořídil knihovník místní knihovny Miloš Kudera. Kronikářem byl jmenován roku 1993 a proto musel zápisy pořizovat zpětně. Pohnutá léta viděl očima zakladatele Občanského fóra v Bílovicích a zapsal je jako komentáře odrazu celospolečenských událostí v naší vlasti. V jedné kapitole zapsal na základě vyprávění obyvatelky myslivny Jezírko (patří katastrálně k naší obci) zajímavou historii této samoty.

Od roku 1996 byl pověřen vedením kroniky Bořivoj Nejezchleb a grafickou podobu záznamů počítačovým tiskem dává Vlasta Klevetová.

Bořivoj Nejezchleb

PSALO SE...

Před 100 lety:

V obecní kronice je o roce 1898 zaznamenáno:

V roce 1898 činil schodek obecního rozpočtu 3943 zlatých, 52 krejcarů. Přírůžka k daním byla 70%.

V tomto roce se konaly volby obecního výboru. Byli zvoleni:

starosta: rolník Václav Taranza

do výboru: Jan Julínek, František Olejníček, Karel Olejníček, Karel Hlaváč,
Josef Nestrta a Karel Ondrůj.

Před 75 lety:

Obecní rozpočet jest tento: potřeba Kč 91 577,-, úhrada 51 709,-. Vybírána přírážka k daním 400%.

Zahájeno vyučování na nově zřízené škole měšťanské. První učitelství sbor na tento rok, jakož i další sestával z těchto odborných učitelů: Machař Jan z Vyškova, Pokorný Albert z Újezda u Sokolnic, Nachtikalová Marie z Rosic u Brna. Ředitelem jmenován Chválek Ladislav z Mor. Budějovic. Tento byl zároveň správcem zdejší obecné školy.

V září toho roku hořelo ve mlýně. Vyhorela stodola. Zřízen obchod potravinářský v ulici Komenského pí Galábové. Narodilo se 20 chlapců a 18 děvčat. Zemřelo 16 osob. Počet domů 314.

KULTURA

Vážení spoluobčané,

stalo se již v naší obci milou tradicí, že se vždy koncem jara a dále na podzim, konaly v kostele sv. Cyrila a Metoděje koncerty vážné hudby. Tyto koncerty byly vždy velice hojně navštěveny a jejich posluchači si z nich odnášeli mnoho krásných dojmů z povznášející chrámové hudby. Vzpomeňme jen krátce některé z nich: pravidelné jarní koncerty Marie Karasové - varhany, a Petra Karase - trubka, varhanní skladby mnohých autorů v podání Kamily Klugarové, Biblické písně v interpretaci Anny Barové, koncert pěveckého sboru Gymnasia Křenová a v neposlední řadě loňský předvánoční koncert pěveckého sboru Ars Brunensis Chorus.

Prostory našeho kostela jsou pro tyto koncerty velice důstojným a nepostradatelným prostředím. I zdejší varhany patřící v přílehlém okolí, zejména díky pravidelné údržbě, k jedněm z nejlepších, nám umožňují pořádání těchto hudebních setkání. Na tomto místě bych proto rád poděkoval mimo jiné i P. MUDr. Pavlu Princovi, díky jehož nevšední ochotě se nám podařilo uspořádat již mnoho podobných akcí.

V letošním roce bychom chtěli v této tradici koncertů duchovní hudby pokračovat, a proto, pokud se vše zdárně podaří, můžeme se těšit na další z řady těchto koncertů a to někdy na přelomu května a června – vše bude včas upřesněno na plakátech a pozvánkách. Těšíme se na Vaši účast.

Bronislav Tomáš, za kulturní komisi

K počátkům Bílovic nad Svitavou

Sledování nejstarší historie naší obce je právě v tomto roce velmi aktuální. Alois Kala ve své knize o Bílovicích n. Sv. v roce 1930 uvedl, že první písemná zmínka o Bílovicích pochází z roku 1498, kdy vladyka Jan Bělovský z Vrbětína prodal svobodný dvůr s mlýnem a třemi podsedky v Bílovicích Janovi z Radíče. Vyvodil z toho závěr, že těchto pět objektů bylo základem pozdější vesnice, která vznikla až za panství Liechtenštejnů v následujících stoletích. Tento názor se v Bílovicích udržel prakticky až do dnešní doby a v tomto roce by uplynulo rovných 500 let od této události.

A. Kala převzal tyto údaje z knihy Josefa Pilnáčka Paměti města Blanska a okolních hradů, která vyšla v r. 1927. Pilnáček však uvedenou listinu z r. 1948 neuvěděl celou. Dnes máme k dispozici její fotokopii (originál je v lichtenštejnském archivu ve Vaduzu) a víme, že součástí tehdejšího prodeje byl také ovocný sad a dvě louky - jedna pode vsí (v místech ulice Komenského) a druhá na Říčce, z níž se platil roční úrok 10 vídeňských grošů do Mokré. Z údaje o louce pode vsí jasně vyplývá existence vesnice na pravém břehu Svitavy, která zřejmě patřila ode dávna k Novému hradu u Adamova a Jan z Vrbětína ji držel pouze jako léno a prodal mohl proto jen skutečné vlastnictví, tj. svobodný dvorec s příslušenstvím.

A. Kala sám se snažil o zjištění ještě staršího údaje o Bílovicích. Ve výše citované Pilnáčkově knize našel zprávu o jistém Kuníkovi z Bílovic, který byl v r. 1400 svědkem na listině, ve které olomoucký biskup dal v zástavu Blansko Alešovi z Kunštátu a domníval se, že by mohlo jít o držitele naší obce. Tento Kuník však pocházel z Bílovic u Uh. Hradiště, které držel jako léno od olomouckého biskupa a vykonával také funkci biskupského hofrichtera - proto také byl mezi jeho svědky.

A tak k novému posunu historie Bílovic hlouběji do historie došlo až v r. 1933, kdy Ladislav Bartoš (v letech 1950 - 1961 učitel v Bílovicích) objevil v Knihách púhonných k roku 1447 jméno Jana Lipce z Bílovic (viz publikaci L. Bartoš — J. Jaroš, Bílovicko). Tento Jan Lipec je zapsán mezi svědky při sporu Ondřeje ze Slupna na Kobylnicích a Horákově (zvaného Herynek), který měl s převorem vizovického kláštera Matějem spor o pozemky na řece Telnici. Seznam svědků obou sporných stran obsahuje jména sedláků z obcí ležících převážně severovýchodně od Brna - ze Šlapanic, Podolí, Bedřichovic, Horáková, Velatic, Tvarožné, Ponětovic, Ochoze a z Bílovic uvedeného Jana Lipce, byl tedy rovněž pouhým poddaným. Tito svědkové, u nichž bylo zdůrazňováno jejich stáří, měli dosvědčit kudy probíhaly sporné hranice pozemků. Kde to však bylo? Napoví nám to listina z roku 1261, kterou Smil ze Stříleek daroval vizovickému klášteru vsi Líšeň a Obce (dnes součást Ochoze). Listina poměrně podrobně popisuje hranice obou vsí - při popisu západní hranice je uvedeno, že prochází za Řícmanicemi, východní hranicí tvořila řeka Telnice, tedy dnešní Říčka. Šlo tedy o oblast, kterou mohli dobře znát i sedláci z Bílovic, zejména když už víme, že na Říčce měl bílovický dvůr v nájmu louku. Takže je nesporné, že Jan Lipec z r. 1447 pocházel z naší obce.

Ale ani tento rok již není nejstarším datem v historii Bílovic. Při zpracování pramenů pro novou publikaci o Bílovicích byl v Knihách púhonných nalezen ještě starší záznam. Na zasedání panského soudu v Brně, který se konal v r. 1419 v pátek po narození Krista, žaloval Kašpar z Bílovic kněze Mikeše, že mu neprávem drží

dědictví v Mokré. Přednesením žaloby pověřil Václava Herynka, otec již zmíněného Ondřeje z Kobylnic a Horákova. Již samotné pověření žalobou je dokladem dobrých sousedských vztahů mezi oběma rody, stejně jako bylo vyžádání svědka Jana Lipce o generaci později - mohlo zde jít i o určité vztahy příbuzenské prostřednictvím sňatků. Kašpar z Bílovic byl nesporně šlechtic, patrně vladyka, neboť jenom šlechtici a osoby duchovní směli podávat žaloby k panskému soudu.

V žalobě není uvedeno o jaké dědictví vlastně šlo. Mokrá původně patřila nějakému Kašparovi ze Stralberga, který ji před rokem 1390 prodal Mikešovi z Otaslavic (je pravděpodobné, že byl totožný s žalovaným knězem Mikešem). Mikeš Mokrou prodal r. 1390 brněnskému kanovníkovi Janovi a přes něj se toto zboží stalo majetkem kapituly sv. Petra v Brně. Patrně byly z těchto majetkových tranzakcí některé pozemky vyňaty a staly se později předmětem sporu. V zápise půhonů je poznamenáno, že spor skončil dohodou obou stran a můžeme se tedy právem domnívat, že byl veden o louku na Říčce, známou nám již z listiny z roku 1498. Louka zůstala v užívání Kašpara z Bílovic ve formě trvalého nájmu za stanovený poplatek. A tak je tedy možno považovat spor Kašpara z Bílovic z r. 1419 za zatím nejstarší písemnou zprávu vztahující se k naší obci.

Slovo „zatím“ je třeba zdůraznit. Existuje totiž ještě řada zmínek o Bílovicích v písemných pramenech také ze 14. stol., o kterých však nelze bezpečně rozhodnout, ke kterým Bílovicím se vztahují. Většinu z nich historici připisují k těm obcím, které mají písemně doložený starší původ než naše obec (Bílovice u Uh.Hradiště již ve 13. stol., Bílovice u Prostějova 1305, Velké Bílovice 1306). Přesto nelze vyloučit, že některá z těchto zpráv se může týkat také naší obce. Předpoklady o starším datuosídlení Bílovic podporují také prameny archeologické.

V roce 1968 bylo v Bílovicích v místech dnes zvaných Na kopci při stavbě obytného domu č. 585 na Obřanské ulici zjištěno pohřebiště datované především nálezem dvou mincí - denárů úředních knížat Konráda a Oty - do druhé poloviny 11. století (blíže je popsáno dr.J. Jaroš v publikaci Bílovicko). K pohřebišti musela patřit příslušná osada, jejíž lokalizaci zatím neznáme, ale můžeme ji předpokládat v prostoru staré bílovické zástavby na břehu Svitavy. Pohřebiště Na kopci bylo podle zjištěných nálezových okolností používáno poměrně krátkou dobu, maximálně po dvě generace. To by naznačovalo, že rovněž osada po nějaké době zanikla. Co se však stalo s pozemky, které k osadě patřily? Lze těžko předpokládat, že by znovu zarostly lesem... Z tohoto hlediska je zajímavá listina, která je sice falzem zábrdovického kláštera z 13. století, přesto však zachycuje existující situaci. Podle tohoto falza král Otakar Přemysl I. potvrdil v roce 1210 zábrdovickému klášteru jeho majetek, mimo jiné ves Maloměřice, lesy Lysá (tj. Hády) a Obecná ohoz a také dvůr na Svitavě. Obecně se předpokládá, že tento dvůr se nacházel na pozemcích Zábrdovic. Ale to bychom očekávali, že pisatel listiny napíše dvůr v Zábrdovicích (podobně je v přibližně stejně staré listině uváděn např. mlýn v Cacovicích, Husovicích apod.). Nemohl tento dvůr „na Svitavě“ zůstat po zániku vesnice na území Bílovic, případně být nově založen pro obdělávání opuštěných pozemků? Později, někdy ve 13. či 14. století mohlo při něm znovu vzniknout osídlení, trvající až do současnosti, ale pohřbívající již při farním kostele v Obřanech. Pokud by se toto osídlení podařilo prokázat archeologickými nálezy, mohli bychom rekonstruovat vývoj obce takto:

V druhé pol. 11. a počátkem 12. stol. osada neznámého jména, pak dvorec uváděný na falzu z 13. stol., při kterém je později znovu založena ves uváděná 1419

jako Bílovice, patrně již patřící markraběcímu Novému hradu, připomínaná znovu v roce 1447 (Jan Lipec) a konečně v držení Jana z Vrbětína včetně dvorce a mlýna v roce 1498.

Ze všech uvedených dat má zásadní význam zejména listina z 31. října 1498, která uvádí nejvíce podrobnosti k počátkům naší obce, které se staly také klíčem k řešení návaznosti Kašpara z Bílovic na naši obec. Je proto třeba přivítat iniciativu Obecního úřadu připomenout si 500. výročí tohoto nejstaršího majetkoprávního dokumentu o naší obci.

dr. Vladimír Ondruš

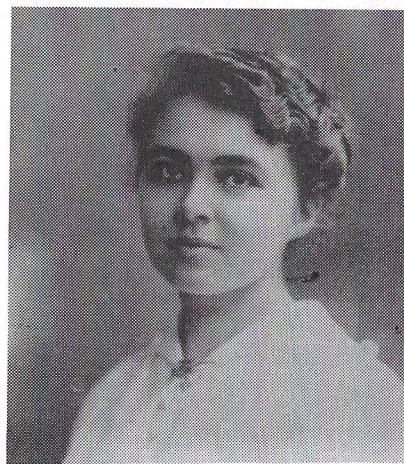
Z bílovické dědiny i odjinud

Antonín Müller (1820-1880), valchář a hostinský v Bílovicích číslo p. 70, si v roce 1853 postavil u mlýna domek čís. p. 83. Od roku 1842 byl ženat s Františkou Ojelníčkovou (1815-1900) dcerou Laurenze Olejníčka, zahradníka z Bílovic čís. p. 48. Měli dceru Annu (1859-1941), která se 2. 9. 1884 provdala za Ignáce Mayerhöfera (1855-1892), tratnístra v Kouřimí u Kolína. Jeho otec Antonín (1822-1882) soukenický mistr a manželka Anna rozená Gohlová pocházeli ze Slavkova.

Ignác a Anna Mayerhöferovi měli děti Karla a Heřmana, který se narodil v Kouřimí 26. 4. 1892. Anna toho roku 20. 8. ovdověla, vrátila se do Bílovic a v ten čas přišel z Tvarožné na bílovickou školu tikovický rodák, 30letý (11. 1. 1862) učitel Josef Kozlík. Jeho otec Ondřej byl v Tikovicích vlasteneckým „národním učitelem“ a děd Tomáš v Pohořelicích celoláníkem.

Josef Kozlík byl v Bílovicích spoluzakladatelem, prvním starostou (1895-1897) a roku 1900 prvním vzdělavatelem a čestným členem Sokola. Propagoval výsadbu ovocných stromů; z jeho podnětu byl v roce 1898 založen na Polance ovocný sad. Polanka dávala chudým užitek a pohodu, byla okrasou a radostí obce.

Dne 28. 9. 1900 byl ve Vomicích (nyní Omice u Rosic) ustanoven nadučitelem a 13. 11. 1900 oddán s Annou Mayerhöferovou, hostinskou v Bílovicích čís. p. 83. Nevlastní otec Kozlík se vzorně staral o oba chlapece; přál si, aby studovali.

*Marie Kandlerová —
provdaná Mayerhöferová*

*Josef Kozlík, učitel
(1862-1924)*

Maturovali na 1. české státní reálce, studovali na České vysoké škole technické. Heřman odbor stavebního inženýrství – 6. 10. 1920 byl promován inženýrem. V době od 1. 2. 1921 do 1. 10. 1956 byl ředitelem Státní technické knihovny v Brně.

Bydlel v Bílovicích; v roce 1920 byl náčelníkem Sokola a 20. 10. 1923 se oženil s Marií Kandlerovou, dcerou bílovického nadlesního Jindřicha Kandlera, narozenou 2. 12. 1897 ve Vápenkách-Strání, nyní Nová Lhota, okres Hodonín.

Marie byla od 1. 9. 1923 do 11. 2. 1933 vedoucí Kounicových studentských kolejí českých vysokých škol. V Žabovřeskách spravovala spolkový internát pro 500 vysokoškolských studentů a vykonávala všechny práce spojené s vedením celého ústavu.

Dne 25. 9. 1924 se Mayerhöferovým narodil syn Heřman. Ing. Heřman Mayerhöfer vyškolil mnoho knihovníků českých i slovenských. Snažil se, aby knihovna sloužila výzkumným ústavům, průmyslovým závodům a vědeckým pracovištím. Byl průkopníkem moderního technického knihovnictví, vybudoval knihovnu, která svými fondy patří u nás mezi nej přednější státní vědecké knihovny. Jeho vědecká činnost byla oceněna vyznamenáním „Za zásluhy a budování“.

Josef Kozlík studoval v Brně na českém učitelském ústavu a ve zpěvu a hudbě byl žákem Leoše Janáčka. Hudebně vědecký pracovník dr. VI. Telc roku 1957 našel u ing. Mayerhöfera v pozůstalosti po učiteli Kozlíkovi dosud neznámé Kozlíkem opsané partitury mužských sborů, na slova lidové poesie, na nichž je uvedeno Janáčkově jméno. „Na přivoze“ a „Na košaté jedli dva holubi sedá“. Znalci univ. prof. dr. Jan Racek a doc. dr. Vladimír Štědroň zjistili, že jsou to skutečné skladby Janáčkovy. Dr. Telc našel ještě party Janáčkově smíšeného sboru „Už je slunko z tej hory ven“, s barytonovým sólem a doprovodem klavíru, který se však nenašel. Dva smíšené sbory zapělo na Brněnském hudebním máji Akademické pěvecké sdružení Moravan.

V roce 1901 Kozlík vydal v Brně u Barviče „Nový zpěvník z národních a vlasteneckých písní“; obsahuje 166 písní lidových, zlidovělých a umělých. Instrumentoval „Hudbu ke kroužení kuželi“ pro dechovou hudbu a napsal i drobné skladby.

Na Kozlíkovu přímluvu se o sokolském veřejném cvičení 30. 8. 1896 v Bílovicích na Pastvě louce v nových sadech prostná s tyčemi cvičila při Janáčkově hudbě.

Učitel napsal pro zahrádkáře několik příruček a před 100 lety roku 1898 vydal vlastním nákladem tenký sešitek „Výletní místo Bílovice u Brna“, se 6 obrázky a mapkou za 10 krejcarů.

Autor popisuje stručně Bílovice, dědinu v krásném údolí mezi lesnatými stráněmi a v člancích (statích): Obyvatelstvo (Výživa, Vzdělání), Rolnictvo a práce polní, Rostliny hospodářské, Sklizeň polní, Zelinářství, Stromoví ovocné, Zvířata domácí, Včelařství, Rybářství, Zvířata polní a lesní, Vycházky, památky, pověsti a Lesy.

Popsání končí básničkou „Naše dědinka“.

*Všecky domky jak panenky
ve svátečním šatě,
čistě pěkně obíleny
od hlavy až k patě.*

*A před nimi zahrádečky
třeba jen jak dlaně,
ale radost pohledět,
když rozkvetly, na ně.*

*A což v sadech! Tady
plno stromů k nebi pne se
a každý co unést může,
ovoce si nese.*

*Tak je milá má dědinka
pěknější než města.
Kdo ji musí opustit
smutná je mu cesta.*

Brožúrka byla vydána především pro návštěvníky výletních Bílovic. V roce 1898 od 1. 5. do 30. 9. jezdilo z Brna do Bílovic a Adamova, o nedělích a svátcích kromě 5 stálých osobních vlaků 8 vlaků zábavních a z Bílovic do Brna kromě 4 vlaků stálých 9 vlaků zábavních.

Josef Kozlík učiteloval v letech 1884-1887 a 1889-1892 v Tvarožné (v letech 1887-1889 ve Šlapanicích), kde působil farář, spisovatel povídkář Václav Kosmák (1843-1898). Psal obrázky ze života venkovského; knižně vyšly pod názvem Kukátko.

Učitel Kozlík řídil v Tvarožné pěvecký sbor a Václav Kosmák napsal jeho „odporučení“. Tímto podepsaný dosvědčuje, že pan učitel Josef Kozlík po tři roky zde v Tvarožné Cyrillskou pěveckou jednotu bezplatně se vzornou horlivostí cvičil a velmi pěkných úspěchů vzdor všem překážkám docítil, začož mu podepsaný tímto veřejně díky vzdává a jej nejlépe odporučuje. V Tvarožné dne 18. října 1890 Václav Kosmák, konsist. rada a farář, protektor zdejší Cyrillské jednoty“.

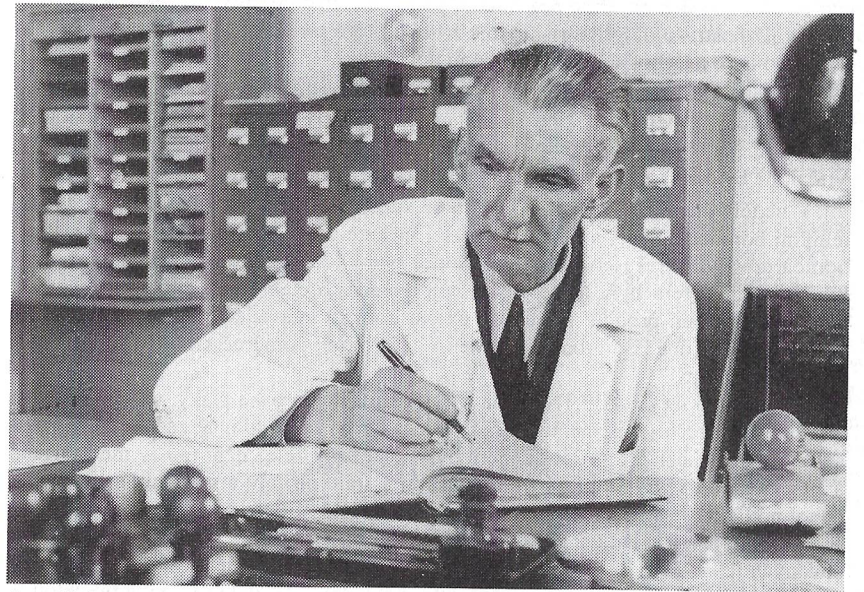
Nadučitel Josef Kozlík působil ve Vomicích do r. 1907, 12 let v Bystřici a roku 1919 byl jmenován řídícím učitelem v Bílovicích; dne 1. září 1923 odešel do výslužby.

Josef Kozlík, vlastenec, pracovitý a přísný učitel usiloval, aby Bílovická dědinka zkvétala. Zemřel 29. 4. 1924 a jeho žena Anna 8. 5. 1941.

Heřman a Marie Mayerhöferovi trávili odpočinek za mlýnem na Fügnerově nábreží čí. pop. 83. Dům je památný; hospůdku v zátiší zde navštěvovali básníci Stanislav K. Neumann, Rudolf Těsnohlídek a jiní vynikající lidé.

Ing. Heřman Mayerhöfer zemřel 10. 8. 1975, jeho žena Marie 29. 3. 1979 a syn Heřman lékař 22. 3. 1976. Rodina vymřela; všichni jsou pochováni na bílovickém hřbitově.

Miloslav Procházka

Ing. Heřman Mayerhöfer

Konec 2. světové války v Bílovicích nad Svitavou (podle zápisů p. Františka Mrkose)

V této vzpomínce chtěl bych našemu příštímú pokolení na paměť zachovati, jak jsme prožili poslední měsíce války - frontu a první dny po válce, jakož i některé důležité rodinné - vesnické i celostátní příhody v následující době. Bohužel, pustil jsem se do této kroniky téměř 3 roky po válce, takže budou do dnešního dne, t. j. do začátku roku 1948, tyto zápisy dosti chudé.

Začal rok 1945. Do této doby zažilo Brno 2 těžké bombardovací nálety, a to 20. listopadu a druhý asi o tři týdny později. V prvním byla zasažena též Zbrojovka (ve které já - otec a 2 synové - Zdeněk a Fana pracujeme), asi sedmi — 150 kg těžkými leteckými bombami. Zničeny byly víceméně bezvýznamné objekty. V tomto náletě byla úplně srovnána tak zv. Ostmarka - továrna na letecké motory v Líšni, velmi těžce Židenice a mnoho jiných částí Brna. Usmrceno bylo mnoho lidí. Také do vedlejší vesnice - Řícmanic, pustili při odlehčování asi 10 bomb, při čemž zničili jeden dům a bylo několik mrtvých. Těž při druhém náletě bylo Brno těžce poškozeno.

Začátek roku 1945. Každodenní poplach a utíkání ze závodu. To jsme již pracovali, šaty připravené na pracovním stole, abychom byli rychle oblečení a ihned při zahoukání mohli rychle ze závodu zmizet. Při těchto náletech pracovali povětšinou tak zv. „kotláři“, letadla, která ostřelovala železniční trať a silnice a nebo skupiny bombardovacích letadel, která letěla bombardovat dále do Čech. Tak to šlo stále až do konce března. V té době překročili již Rusové hranice Moravy a od Hodonína hnali Němce k Brnu. To jsme již utkali ze závodu dvakrát i třikrát denně, neboť to již byla americká letadla nad Brnem jako nad svým územím. Kritickým dnem pro nás ve Zbrojovce byl 14. duben, kdy jsme měli za dopoledne 4 nálety a vždy byla cizí letadla nad Brnem dříve než houkal poplach. Toho dne jsme si řekli, že je toho utkání již dosti, že již příliš riskujeme životy, proto při čtvrtém poplachu jsme vzali vše, co bylo našeho, a již se do závodu nevrátili.

V týdnu od 21. dubna prožívali jsme u nás v Bílovicích poměrný klid, zato Brno prožívalo peklo, neboť houkalo akutní nebezpečí celý den a nemělo čas odhoukat ani konec. Nu a my jsme již chystali a zařizovali sklep jako kryt pro příchod fronty. V té době bylo až k nám slyšet silně houkat děla několik kilometrů pod Brnem.

V neděli, dne 22. dubna, asi v 10 hodin večer, osvětlilo ruské letadlo asi 50 světelnými bombami Brno, a než bylo uhaslé, přiletěly vlny bombardérů a těžce Brno bombardovaly. Díval jsem se na to z kopce nad Obřany a viděl v Brně asi 15 velikých ohňů. Při tom byla těžce poškozena teplárna a elektrárna, takže od toho dne bylo Brno bez el. proudu. Při tomto náletu houkaly naposledy poplachové sirény. Ještě v pondělí dne 23. dubna jsme měli v Bílovicích poměrně klid. Rusové již byli těsně pod Brnem.

Trať z Brna na Českou Třebovou byla doslovně přecpána vlaky, takže stál jeden za druhým. Uprchlíci němečtí z Brna, válečný materiál a hlavně zásobovací proviant. V ty dny mezi 23. až 25. dubnem byly vyhozeny železniční mosty mezi Brnem a Bílovicemi a vlaky stály na trati za sebou a stále pískaly a nemohly se pohnout, neboť podle doslechu byla trať od Bílovic až po Kolín úplně přecpána.

Z 23. na 24. duben, asi o půlnoci, začal živý průjezd přes vesnici všech motorizovaných jednotek německých a potrval až do středy 25. dubna do večera. Jelo vše, co mělo kola: koňské povozy, osobní auta, nákladní auta, děla i tanky a po celou tu

dobu byla silnice úplně přecpána, neboť prchalo vše od Vyškova a k nám se to táhlo od Řícmanic a Palackým údolím směrem na Brno.

Ve středu 25. dubna je zde na silnici navštívili těž ruští letci a shodili první bomby. První bombou byl zasažen dům doktora Nikolského, druhá padla do jeho zahrady a pak ještě několik na různá místa. Byly to však jen lehké - 5 kg bomby, takže nijak velké škody nenadělaly. Pro nás začaly těžké chvíle, možno říci peklo, ve čtvrtek 26. dubna hned ráno. To již měli Rusové část Brna a z Hádů začali nás ostřelovat. Němci měli všechny kopce dělostřelecky silně zajištěné, pálili do Brna a Rusové je zde chtěli zničit.

Plné čtyři dny, až do neděle 29. dubna, byli jsme od Rusů ostřelováni a snad byla nejdlejší přestávka hodinu, kdy nic do vesnice nepadlo. Dobrá třetina domů byla velmi poškozena, zahynulo při tom 11 lidí (Burian Jan, Kučera-trafikant, Wünsch Vilém, Dandová, Kutilová, Daňková, Šimek - partyzán, Matal, Plevová, Voslař, Koudelka) a mnoho jich bylo těžce i lehce zraněno. Vyhořelo staré nádraží, parketárna a vysoká skladovací věž pro dřevěné piliny. Také kostel byl velmi poškozen, neboť uvnitř vybuchlo několik střel.

Po celé 4 dny se Rusové dostali každý den skoro až k samé vesnici, ale do rána se stáhli zase až do Obřan. Věta označená v závorkou je v rukopisu přeškrtnutá, nedokončená. Jednalo se zřejmě o neověřenou informaci o tajné vyslašce. (Snad proto to bylo pro Rusy těžké, dostat se do vesnice, že měli civilní Němci na Hradisku u Wohletzů tajnou . . .). Most u Sokolovny, lávka přes řeku a můstek byly podmiňovány. Při prudkém ostřelování Bílovic v neděli dopoledne 29. dubna dostal těž zásah most u Sokolovny a okamžitě, proti německým plánům se roztrhl a padl do řeky. To byla pro Němce velká pohroma. Proto začali hned budovat přes řeku - kousek pod lavkou provizorní dřevěný, ale pevný most pro ústup tanků. Do odpoledne ho postavili asi dvě třetiny, když ho najednou - nedostavěný - začali bourat a materiál z něho házeli do vody, aby uplaval. To jsme si hned domysleli, že bude nějaký rychlý ústup. Však také večer byl. Všechna obrana z lesů začala rychle ustupovat směrem na Adamov. Zůstali jen ti nejnutnější na krytí jejich ústupu. Tak byl jakýsi klid, jako před bouří, až do půlnoci. A pak ta bouře přišla. Přesně ve 12 hodin v noci začali Rusové bubnovou palbu na Bílovice a okolí, která trvala přesně půl hodiny. To se ale vše jen třásl, to bylo pravé peklo. Po půl hodině, když dělostřelba utichla, slyšeli jsme až do sklepa, jak prchají poslední zbytky Němců. Pak nastalo ticho až do 3. hodiny. Ve 3 hodiny přijelo nějaké velké a těžké vozidlo a zastavilo „u kapličky“. Podle hlasů poznali jsme, že jsou to Rusové. Tedy první ruský tank ve vesnici. Po čtvrt hodině stáhl se zase nazpět někam směrem za sokolovnu. V půl čtvrté ráno nastaly dvě velké detonace velmi blízko - ráno jsme teprve zjistili, že to Němci vyhodili kávkou přes řeku a mostek přes mlýnský náhon. Pak bylo mrtvé ticho až do rána. 30. 4. (v pondělí) v půl osmé, prošli kolem našich první Rusové - vyčistovací oddíly. Byly to tváře, kterých jsme se až lekli, urputné, zlověstné tváře.

Za nimi, asi za půl hodiny, teprve přicházelo a přijíždělo vlastní vojsko. Jak nadšeně jsme je vítali, jak rádi jsme byli, že již bude po střelení a schovávání ve sklepech, ale netěšili jsme se dlouho. Sotva se Rusové ve vesnici usadili, začali je Němci směrem od Babic ostřelovat a peklo začalo znovu - celé tři dny. Tehdy . . . čtyři dny nás stále ostřelovali Rusi dolostřelectvem i z letadel, která střílela na vše, co se pohybovalo a pak zase do nás tři dni řezali Němci. Při jednom blízkém výbuchu jsme vyběhli ze sklepa podívat se, kam to dopadlo, v tom ale již letěla druhá střela, která rozbila Kapitánům střechu. Tlakem vzduchu roztrátilo se okno od kuchyně,

podle kterého jsme běželi zpátky do sklepa a Fana byl zasažen do hlavy střepem skla, při čemž silně krvácel. Štěstí jsme měli, že střela vybuchla u Kapitánů na půdě.

Hned první den postavili Rusové 2 minomety nad naše k Nesrstům do zahrádky a střelili směrem na Babice. To se nám sklepy . . . jen otřásal. Druhý den po osvobození, t. j. v úterý 1. května brzy ráno, dovezli pro tyto minomety plný vůz beden s minami. Zastavili u našeho domku a začali bedny sdělovat. Sotva sdělali několik beden, dopadla první německá mina, toho dne na vesnici vypálená, těsně vedle vozu. Následky byly škaredé. Čtyři Rusové těžce raněni, koně zabity, vůz rozbit, náš domek hodně poškozen, neboť explodovalo několik min z toho vozu. Asi za minutu nato druhá rána šla do našeho domku, na štěstí dolů k základům. Měli jsme hodně poškozenou střechu, okapovou rouru samou díru, omítku na předu a na boku úplně spadenu, okenní rámy poškozené. Dveře ve všech místnostech, jelikož byly zamčeny, tak byly tlakem vzduchu vytrhány. To bylo za deset minut sedm hodin ráno. Přesný čas nám ukázaly kuchyňské hodiny, které se nárazem posunuly na stranu a zůstaly stát. To jsme se strachem krčili ve sklepech, neboť to kolem našeho padalo celý den, ba ještě celý druhý den, neboť Němci stále hledali ty dva minomety, umístěné u Nesrstů na zahradě. Teprve ve čtvrtek 4. května jsme měli první den klid, neboť Rusové zatlačili Němce až do Babic. Jak jsme si oddychli. Neboť za těch 7 dní stálého ostřelování jsme byli již tak nervově zdecimováni, že jsme se lekali každého šustotu, že zase něco letí. 7 dní stálého strachu, hladoví a nevyspalí. Ale jen když jsme to ve zdraví přežili.

Také zahradu jsme měli hodně poškozenou. Plot vpředu povelan a rozježděn, zahrada za mokra zdupaná koňmi a rozježděna, 3 zásahy do našeho hraničního plotu, stromky od střepin hodně poškozené. Plotu celkem asi 30m úplně rozbitého. Celková škoda naše byla asi 6 až 8 tisíc korun. Ihned první den, kdy nebyly Bílovice ostřelovány, nařídili Rusové pracovní povinnosti pro všechny muže od 16 do 50 let na stavbu mostu provizorního u Sokolovny. Stavěl se pod dohledem ruských pionýrů 3 dny ve dne v noci. Pak zase Národní výbor nařídil, že musí všichni muži od 16 do 60 let nastoupit a to k prohlídce lesů v Bílovickém katastru. To se sbíraly odhozené zbraně, střelivo a zakopávali se mrtví Němci. V té době zase místní Němci pod dohledem Národní stráže zakopávali mrtvé koně, kterých bylo v Bílovickém katastru kolem 40 kusů.

Bylo nutno opravit poškozenou střechu, neboť nám při deštivém počasí tekla voda až do pokojů, což jsme také brzy udělali. Také se dobrovolnou občanskou pomocí opravovala v celé vesnici velmi poškozená elektrická venkovní síť, což bylo velmi důležité, neboť jsme byli již dosti dlouho bez elektrického proudu.

Asi týden po 9. květnu, to jest po podepsání míru při úplné kapitulaci Německa, začali vesníci procházet dnem i nocí po dobu asi 3 týdnů nespočetné tisíce lidí oběho pohlaví, vracejících se z Německa. Byli to jednak Němci, uprchlí před frontou, pak evakuované občanstvo ze Slovenska, totálně nasazení na práci v říši a pak zubožení politických vězňů z koncentračních táborů. Byla to směs všech možných národů – Češi, Slováci, Rusíni, Poláci, Rakušani, Maďari, Rumuni, Bulhaři, Srbové, Jihoslované, Řekové i Francouzi.

Jelikož byly železniční mosty z Adamova až do Brna všechny vyhozeny, proto je vlak vyklopil v Adamově a odtud obtíženi, někteří až příliš, zavazadly všeho druhu, vlekli se někteří při síle, někteří velmi zubožení pěšky přes Bílovice do Brna. Všichni se museli ve vesnici legitimovat Národní stráží a všichni ti, co byli němec-

ké národnosti, museli stranou, byli důkladně prohlednuti a veškerý majetek u nich nalezený jim zabaven. A nebylo toho málo.

Také se nám až skoro nakonec vrátili naši političtí vězňi a to Slávek Taranza, Zdeněk Srba, Antonín Smejkal a Josef Menšík. Jen dobrý člověk a dobrý Sokol Václav Polák se nevrátil, ten to zaplatil životem.

Všichni místní Němci byli soustředěni zpočátku v sokolovně pod dohledem, odkud chodili na práci. Pak byl pro ně postaven dřevěný barák na Řícmanské za Tomancovými a nakonec byli dáni do koncentračního tábora v Brně.

No a to už se začaly poměry trochu urovnávat. Závody volaly rozhlasem dělníky do práce. My jsme nastoupili do práce 30. května.

Podle nalezeného rukopisu přepsal Mrkos Zdeněk — 1998.

MOTORISMUS

Malotraktory do vrchu poslední sobotu v dubnu opět vyjedou na trať majitelé malotraktorů v jediném oficiálním závodě do vrchu v Bílovicích nad Svitavou

V obci, kde S. K. Neumann psal svoji Knihu lesů, vod a strání a kam Rudolf Těsnohlídek umístil příběh o lišce Bystroušce v Bílovicích nad Svitavou, pořádá již čtvrtým rokem, vždy poslední sobotu v dubnu, parta místních nadšenců závod malotraktorů do vrchu. Organizátoři pojmenovali závod ECCE TERRA a jeho nultý ročník v roce 1995 měl na startu pouze pět závodníků, kteří uzavřeli v místním hostinci sázku, který z nich má výkonnější a tudíž rychlejší malotraktor.

Účastník v závodě malotraktorů v jízdě do vrchu.

Na startu druhého ročníku bylo již 22 závodníků. Účast továrních týmů, a to nejen z České republiky, mezi kterými byly takové značky jako Vari, Mountfield a ze Slovenské republiky Diamonmotor Rajec a Agzat Považská Bystrica, si vyžádala rozdělení závodníků do čtyř kategorií. Byla to právě účast továrních týmů, která upoutala pozornost sdělovacích prostředků.

Pořadatelé závodu si uvědomili, že z původně nevinné sázky se stal závod, ve kterém si výrobci malotraktorů různých značek mohou nejen v přátelské atmosféře předat své zkušenosti, ale pokusit se dokázat na závodní trati, že právě ta jejich značka je nejlepší. Pro pořadatele závodu je tato skutečnost zavazující.

Na trati dlouhé 214,5 metru s výškovým převýšením 36,3 metru odstartují v letošním ročníku i závodníci v kategorii speciálů. Všichni očekávají, že právě speciály, překonají rychlostní rekord tratě, který činí 38,17 sekundy.

Letošní ročník závodu je významný i tím, že se koná u příležitosti **pětistého výročí písemné zprávy o Bílovicích nad Svitavou.**

Zdeněk Mazanec, za organizační výbor

3. ročník závodu ECCE TERRA se koná 25. dubna 1998.

Start je ve 13 hod. na Kollárově ul. za účasti asi 30 soutěžících.

Treninky jsou 24. 4. odpoledne a 25. 4. dopoledne.

Všechny Vás srdečně zvou pořadatelé.
(TEL.: 05/45 22 72 02)

DONACE ZVÍŘECIVY

Jaro, blechy a klíšťata

Jaro je obdobím zrození života. V tomto období se rodí nejvíce mláďat, ale i vnějších parazitů jako jsou blechy a klíšťata. Tito parazité zneprjemňují život nejen nám, ale také našim psům a kočkám. Proto bych se chtěla v krátkosti zmínit o tom, jak naše čtyřnohé přátele můžeme proti nim chránit.

Blechy

Život blechy je krátký. Během 5 až 7 dnů po napadení hostitele naklade jedna samička až 350 vajíček. V této době saje intenzivně krev (v optimálním případě 20-150 minut denně, zhruba 0,1 ml krve), pak hyne. Vajíčka, protože nejsou opatřena lepivým povrchem opadávají ze srsti zvířete do jeho okolí (psí bouda, koberec, deka apod.). Za příznivých teplotních a vlhkostních podmínek se z vajíček po 7 dnech vylíhnou larvy, které se živí trusem dospělých blech. Larvální stadium může trvat 9, ale i 200 dní. Poté se larva zakuklí. Stadium kukly trvá 4 až 14 dnů a nejsou-li v prostředí vhodné podmínky, může v této podobě blecha vyčkat i dobu delší než jeden rok.

Blechy kromě nepříznivého svědění mohou způsobit úporné záněty kůže a může také dojít k přenosu parazitů, pro které je blecha mezihostitelem (tasemnice). Pro zajímavost, blecha může vyskočit až 24 cm do výšky a 30 cm do dálky.

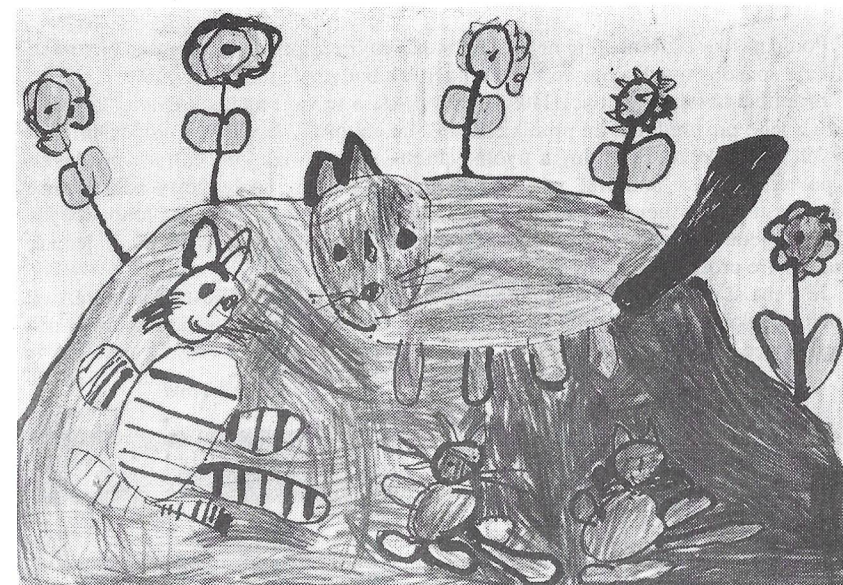
Klíšťata

Nejčastějším klíštětem u nás je klíště obecné, které se vyskytuje ve třech vývojových stádiích (larva, nymfa, dospělec). Klíšťata se v těchto stádiích liší svou velikostí a počtem nohou a proto se nám může zdát, že jde o tři rozdílné druhy.

Klíště obecné hledá svého hostitele pomocí čichových orgánů. Všechna vývojová stadia klíšťat nejprve vyšplhají na stébla trav nebo menších keřků (nikdy nešplhají do větší výšky než jeden metr). Je-li jim pach příjemný, uchytí se na hostitele a snaží se nalézt snadno přístupné místo chráněné před světlem, kde by mohla sát. Klíšťata zabodnou kusadla opatřená háčky do kůže hostitele a vstříkují do ranky tekutinu, která rozpouští tkáň a kanálek vpichu zpevní. Krev začínou sát po 4 až 6 hodinách. Pravidelně vstříkují do ranky své sliny, aby udržely krev v tekutém stavu. Po 4 až 6 dnech pojmu několiknásobek své původní hmotnosti krve. Aby mohla v klidu trávit, pustí se svého hostitele a odpadnou na zem.

Larvy a nymfy se pak zakuklí a po dalším vývoji jehož délka závisí na teplotě prostředí a může trvat několik týdnů až měsíců si musí najít nového hostitele. Samečci oplodňují samičky ještě během aktu sání, pak umírají, zatímco samičky nakladou na zem až tři tisíce vajíček. Klíšťata mohou hladovět až několik měsíců. Vývoj dospělce může trvat od 6 měsíců až po několik let (až 7 let). Hlavními hostiteli larev klíšťat jsou v přírodě myši, nymfy se nacházejí na zajících, králíci, ptácích a dospělá klíšťata jsou nejrozšířenější u smíř zvěře. Samozřejmě psi, kočky a lidé jsou pro klíště vítanými hostiteli.

Bodnutím klíštěte se přenáší bakterie *Borrelia burgdorferi*, která u psů a u lidí může způsobit těžká nervová a kloubní onemocnění. Vyskytuje se také tzv. jarní meningoencefalitida, která se může vyskytnout i u psa, ale k propuknutí choroby dojde jen u člověka.

Lucinka Kuželová, 5 let

Ochrany psů a koček můžeme dosáhnout jedním z uvedených způsobů:

1. zevní aplikací - sprejováním (např. Frontline, Biokill)

Přípravky se vtírají do kůže na celém povrchu těla. Biokill je nutné aplikovat opakovaně po jednom až dvou týdnech. Frontline má dlouhodobější účinek. Proti blechám působí dva až tři měsíce, proti klíšťatům jeden měsíc.

2. zevní aplikací účinné látky na kůži na jedno místo (např. Frontline Spot On)

Aplikuje se pouze na jednom místě a to na zádech, v kohoutku, aby se zabránilo olizování. Přípravek se pak sám rozptýlí po povrchu zvířete během 24 hodin. Po tomto rozptýlení případné následné navlhčení nesníží významně délku ochrany. Je to vhodný způsob zejména pro velká dlouhosrstá plemena.

3. použitím antiparazitárních obojků (např. Bolfo, Kiltix)

Určitou nevýhodou obojků je, že by se obojek neměl sundávat. Na druhé straně stojí za povšimnutí jejich poměrně dlouhá účinnost. Kiltix uvádí účinnost až 7 měsíců proti klíšťatům a blechám, Bolfo uvádí účinnost 5 měsíců proti blechám a 10 týdnů proti klíšťatům.

4. nanášením odpuzujících látek ve formě pudrů na srst (např. Bolfo, Beaphar)

Zásyp se vtírá proti srsti na pokožku. Aplikaci je třeba opakovat 1 až 2 krát týdně. Používá se i na desinfekci předmětů v okolí psů a koček.

5. orálním podáváním určitých odpuzujících látek (např. Lufenuron)

Doporučuje se jedna tableta měsíčně. Po tuto dobu by měli být pes nebo kočka chráněni před blechami a klíšťaty.

Podle našich zkušeností je nejčastěji používaným přípravkem Frontline, který se aplikuje způsoby uvedenými ve výše zmíněných bodech 1. a 2.

Frontline obsahuje účinnou látku fipronyl, která se váže na tukové látky kožního mazu a jeho prostřednictvím proniká do obsahu chlupových váčků a především mazových žlázek kůže. Pozvolným uvolňováním je udržována koncentrace přípravku na povrchu kůže v potřebné výši. Rovněž po vykoupání spojeným s odmaštěním kůže a srsti se působení účinné látky rychle obnovuje. Fipronil svým dlouhodobým účinkem jednak způsobí zablokování reprodukční schopnosti parazitů a jednak chrání zvíře proti aktuální invazi.

Je třeba si uvědomit, že k obraně proti blechám a klíšťatům nestačí jednorázové použití nějakého desinfekčního přípravku, ale je potřeba zajistit stálou ochranu některým uvedeným způsobem.

Ing. Jitka Kadlecová

ZE ŽIVOTA ORGANIZACÍ

Vážení občané

o tom, že naší zemí prošla povodeň všichni víme, ale vzpomeňme na atmosféru, kterou dokázali vytvořit naši občané. Hned vzápětí, kdy jsme vyhlásili v místním rozhlase výzvu k uspořádání sbírky pro postižené povodní. Ve stejnou dobu stejně

postupovali členové místní Charity v čele s paní Cívkovou a klub důchodců s paní Kotolovou.

Po dva dny se v prostorách ČČK a v klubu důchodců shromažďovaly dary. Především důchodci se snažili přispět jak finančně, tak i materiálně. V prvních hodinách jsme ani nestačili všechno třídit. Ale vše společnými silami bylo utříděno a zabaleno. Nastal ovšem problém s odvozem. Řidič ČČK se dlouho nevracel z postižených oblastí a my jsme podle určeného harmonogramu již potřebovali vyjet. V poslední chvíli nám vypomohla firma v Tusculum a pan řidič Arnošt Opletal nás odvezl do Uherského Hradiště, kde jsme vše předali v tělocvičně, jak členům ČČK, tak Charity.

Hodnota darů činila téměř 100 000,- Kč. Hotovost 15 150,- Kč byla vložena na povodňové konto ČČK Brno-venkov.

OS ČČK Brno-venkov během 2 měsíců předal postiženým obcím: Staré město 700 000,-, Ostrožská Nová Ves 300 000,-, Veselí na Moravě 500 000,-, Moravský Písek 300 000,-, Mikulčice 200 000,-. Víme, že naše pomoc byla jen kapkou v moři, ale chtěli jsme pomoci rychle a účinně. To se nám alespoň podle děkovných listů z postižených obcí a měst podařilo.

Prokázalo se, že naši lidé nejsou lhostejní k utrpení druhých. Děkujeme, mnohokrát děkujeme Vám všem za účinnou pomoc.

ČČK, Charita, Klub důchodců

Vyúčtování tábora pořádaného Červeným křížem Bílovice nad Svitavou od 9. 8. - 23. 8. 1997 ve Sloupu u Macochy

Za poukazy od dětí se vybralo	60 200,- Kč
<u>Od sponzorů jsme obdrželi</u>	27 110,- Kč
Celkový příjem činil	87 310,- Kč
Faktura za pobyt činila	73 650,- Kč
Drobná vydání (Macocho, Balcarka)	11 363,- Kč
Vrácené zálohy	1 610,- Kč
<u>Poplatky spořitelně</u>	236,20 Kč
Celkové vydání činí	86 859,40 Kč

Zůstatek převeden na příští tábor činí **450,60 Kč**

Tábora se zúčastnilo 27 dětí a 5 dospělých. Hned na úvod chci poznamenat, že vše co jsme dětem dopřáli bylo díky darům od těchto sponzorů, kterým děkujeme za všechny děti.

MUDr. Jaroslav Fajkus	1000,-	MUDr. Hrbková D.	500,-
OÚ Bílovice	2000,-	Šenk Petr	100,-
Götz a Bednařík	200,-	Bandoch Miroslav	300,-
Kuchovská Emilie	200,-	Svoboda, malíř a natěrač	350,-
Kutil M.	100,-	paní Skoupá	500,-
Požárová Květa, Brno	1000,-	Jan Kalod	500,-

fa - Bond-Lázníček D.	3300,-	Sabi, Tomáš Králík	300,-
fa - Garp-stavebniny	500,-	Insebo s.r.o., Brno	5000,-
Restaurace Lišky Bystroušky	1500,-	Potraviny Hanka	1000,-
Potraviny Poláková	300,-	Čermák Sloup	7560,-
Sklenářství Tomáš	100,-	MUDr. Machková	500,-
MUDr. Gerychová A.	300,-	CELKEM	27110,-

Zvlášť bychom chtěli poděkovat paní Dr. T. Součkové za sponzorování dopravy.

Předchozí údaje jsou jen čísla, která nic neříkají o tom, co jsme dělali a jak jsme se bavili.

Po příjezdu a ubytování byla večere a po ní seznámení mezi námi. Většina dětí se znala už ze školy, protože jen 3 děti nebyly místní. Samozřejmě do místních počítáme i děti z Řícmanic, které chodí do bílovické školy. Rozlehlý areál tábora s námi sdíleli i studenti z polského Krakova a Warszavy, skupina dívek z Brna, která se učila v nedalekém Veselí jezdit na koních, také hokejový oddíl žáků z Uničova, fotbalový oddíl žáků z Brna-Bystrce i několik rodin na soukromé rekreaci. Je pravdou, že při tomto množství skupin jsme museli být k sobě maximálně ohleduplní, především při výdeji stravy a při používání sprch. Ovšem manželé Čermákoví - provozovatelé tábora jsou velmi zkušená a drobné nesrovnalosti operativně řešili ke všeobecné spokojenosti.

Právě v těchto situacích jsme mohli poznat dobře charaktery našich dětí a podle toho je vést při našich hrách. Nebylo naším záměrem děti neustále kontrolovat nebo organizovat, ale chtěli jsme, aby hry pro ně připravené je zaujaly a aby si z nich něco odnesly. Při hledání sladkého pokladu si osvojily znalosti lesních stromů a plodů a také základy ob vazové techniky. Na koupališti mezi koupáním jsme se naučili mnoha písničkám, se kterými budou děti vzpomínat na prázdniny ještě velmi dlouho. Svoji fantazii naplno rozvinuly při stavbě lesních mechových domečků pro lesní skřítky. Jen turistiky nebylo tolik, kolik bychom si představovali a to pro nesmírné horko, které panovalo po celou dobu našeho pobytu. Provázelo nás i na výletě do „Westernového městečka“ v Boskovicích, kde jsme zhlédli pestrý program od ukázek práce rančérů (chov krav a telat pomocí koní), dovedností s lasem, přes satirické vyprávění o indiánské svatbě a rozvodu až po ukázkou z „Divokého západu“. To vše s vtípným komentářem. I když se výlet velmi líbil a děti cestou v autobusu krásně zpívaly, měli jsme velké obavy právě z úpalu nebo nevolností z horka, ale vše dobře dopadlo.

Za několik dní jsme navštívili propast Macochu a Punkevní jeskyně. (Tuto návštěvu jsme měli rezervovanou už od ledna). Zdatní táborníci se vydali na cestu pěšky a 9 km tam, a 9 km zpět zvládli bez známek únavy. V jeskyních bylo příjemné chladno a vlhko i v tajemné atmosféře trochu strachu mezi těmi nejmenšími. Když se ale drželi za ruce „tety“, bylo vše v pořádku. Nejmladší děti se vezly autem s paní Kapitánovou, která se obětavě ujala táborové taxislužby. Určitě velmi zajímavá byla táborová „Pout“, kde si děti svoji obratností a sportovními výkony získaly body (skákání v pytli, lovení maket rybek, přenášení míčků na lžičce, skákání panáka a pod.). V improvizované kantýně směnily body za hračky a sladkosti. Hledání pokladu, nebo zjišťování údajů o místním starostovi a turistických ukazatelích zaujalo starší děti. Také „Stezka odvahy“ za nočního šera potvrdila, že děvčata jsou odvážnější než kluci.

Mezi atraktivní patří i volba MISS a MISÁK tábora ČČK. Již přípravy jsou důležitější, neboť správné oblečení a nalíčení zabere spoustu času. A v samotné soutěži například jedna z otázek zněla: Co by jste zlepšili ve svém bydlišti? Děti zodpovědně přemýšlely a jejich odpovědi spontánní a velmi zajímavé, svědčily o tom, že si umí všimnout prostředí ve kterém bydlí. Téměř všechny chtěly opravit komunikace v obci, lávku přes Svitavu, vystavět nové obchody. Nejvíce zaujal názor jednoho chlapce, který chtěl odstranit všechny černé skládky v okolí i z lesa a postavit rozhlednu, aby na naši obec a její krásné okolí bylo dobře vidět. Takovéto diskuse s dětmi patří mezi nejpříjemnější.

Také karneval s průvodem masek přes městečko Sloup a s nezbytnými tanci a zpěvem měl u dětí úspěch. A také díky panu Kieselovi, který natočil ukázky do kabelové televize i u rodičů doma. Především výrobu masek a nacvičování programu děti intenzivně prožívaly.

Obdiv sklídila i vernisáž obrázků na textiliích, která zaujala i personál tábora i polské vedoucí Salesiánů.

Urputná klání se konala ve hře s kuličkami. K dispozici jsme měli velké kovové, které se na sluníčku krásně leskly. Největším problémem bylo vyhloubení důlku, protože půda byla na kámen ztvrdlá a vyprahlá sluncem.

Samozřejmě nemohl chybět ani táborák s písničkami a opékáním špekáčků. Škoda jen, že většina dětí zná málo trampských písniček. Ještě jeden výlet do jeskyně Balcarka, kde nás nadchla krásná krápníková výzdoba, pak koupání v rybníku u Ostrova a už tu bylo balení kufrů. Večerní diskotéka rozhýbala malé i velké v moderních rytmech.

Nastalo poslední ráno, poslední snídaně, rychle dobalit kufry, nic nezapomenout, uklidit po sobě a už je tu autobus a cesta domů.

Je jen dobře, že největším úrazem byla odřená kolena, poštipání od komárů a několik zálužných klíšťat.

I když se dětem tábor líbil a naše vystupování sklídilo obdiv i úctu je třeba říci, že další pokračování tradice letního tábora ČČK je ohroženo z důvodů obtížného shánění sponzorů.

Z tábora zbyla jen vzpomínka, ale je třeba také poděkovat všem vedoucím. Jarce Hauerové, která se starala o zdraví a turistiku, Vladkám Kapitánové a Jebáčkové za pečlivost, se kterou se staraly především o malé děti, Martinu Žižlavskému, který trochu dohlížel na kluky. Je třeba také vyzvednout ty, kteří se podíleli na přípravě tábora, bez nichž by se tábor nemohl uskutečnit. Především paní Evě Kuželové, paní Vladce Kapitánové a paní Jarce Hauerové, které obětavě získávaly finanční dary. Věcnými dary nás zásobil mlýn Koudelka, paní Alena Moučková, pan Jung, paní Květoslava Hloušková, paní Marie Hloušková, manželé Hlaváčovi z Řícmanic a mnozí další. Velmi nám pomohl pan Kiesel, když pro kabelovou televizi připravil několikrát pohotovost zpravodajství.

Přímo trn z paty nám vytrhla paní RNDr. Součková, která nám zajistila a sponzorovala dopravu tam i zpět.

Ještě jednou všem děkujeme.

Na závěr chci říci, že jeden tábor skončil a už je nejvyšší čas připravovat další. Snad se to podaří.

Marta Žižlavská za ČČK

Vážení spoluobčané,

jako příspěvek k 500. výročí psané historie naší obce, bych Vás chtěla seznámit s činností Sboru pro občanské záležitosti.

Od roku 1950 začal pracovat výbor žen, který se začal starat i o občanské záležitosti, jehož první předsedkyní byla paní Anna Henclová.

Pracovaly bez vzorů, ale s velkou obětavostí, kdy pro každou akci musely upravit jednu ze tříd základní školy a potom ji musely uklidit a připravit na vyučování. V roce 1950 byl vydán zákon o právu rodinném, v němž bylo uzákoněno i uzavírání sňatků na národním výboru. V naší obci jako první sňatek na MNV uzavřeli pan Rudolf Peřina a slečna Libuše Olejníčková. Během toho roku bylo uzavřeno ještě 14 sňatků. Při vykonávání obřadů byli nápomocni dobrovolní pracovníci, z jejichž řad se v roce 1953 utvářely Sborny pro občanské záležitosti.

V roce 1964 byla nově vybavena obřadní síň na MNV a v roce 1979-1980 byla zrenovována do nynější podoby.

V roce 1959 byl u nás zaktivizován Sbor pro občanské záležitosti a jeho prvním předsedou se stal profesor Jan Chromek; byl jím až do roku 1976. Členy tohoto SPOZ byli naši spoluobčané, z nichž jich mnoho již zemřelo: Ludmila Frýzová, Ludmila Mazanconá, Julie Němečková, Kamila Kramperová-Poláčková, Jarmila Zubalíková, Hedvika Trnková, Filomena Krásenská, Aloisie Nerudová, Marie Kroupová, Emilie Němcová, pracovnice MNV Marie Antonová, Antonín Kotol, Václav Polák, Václav Anton, JUDr. Jan Bernreiter. Později se staly členkami Emilie Plevová, Jitka Hrazdířová pracovnice MNV Věra Stránská, a tajemnice MNV Alice Tesařová, která v roce 1976 byla jmenována předsedkyní SPOZ.

Po r. 1976 tvořily SPOZ pracovnice MNV Marie Stloukalová a Věra Stránská, Helena Srbová, Jitka Hrazdířová, Jarka Bogušovská, Zdenka Kmuníčková, Emilie Němcová, Květa Halusová, Květa Mauerová, Irena Grňáková, Eva Kutilová, zdravotnice Marcela Kellerová, později pracovnice MNV Magda Mezuláníková, JUDr. Jan Bernreiter a Zdena Dvořáková, která se v roce 1981 stala předsedkyní SPOZ a je jí dodnes. Do pamětních knih nám psali a kreslili: Antonín Kotol, Rudolf Wilczynski st., Jarmila Šafránková, která kreslila obrázky až do roku 1997.

Postupně se naše činnost rozšiřovala podle místních podmínek a také poznatků z jiných sborů a školení. Až do roku 1990 jsme zajišťovali vztah společnosti k občanu počínaje vítáním dětí do života, rozloučení dětí s mateřskou školou, vítání prvňáčků, rozloučení s žáky základní školy, pohovory s žáky, kteří dostávají občanské průkazy a jejich slavnostní předávání. Občanům, kteří se dožívají 50, 60, 70, 75 let posíláme písemná blahopřání, osobně pak blahopřejeme s kytičkou a dárkem občanům, kteří se dožívají 80, 85, 90 let a potom již každým rokem. Ke stříbrné svatbě zasíláme rovněž písemné blahopřání, osobně blahopřejeme s květinami a dárkem ke zlaté a diamantové svatbě. V některých případech se jubileum oslavovalo i v naší obřadní síni. Organizujeme setkání spolužáků, rodáků na OÚ, besedy s důchodci s malým pohoštěním, pohovory se snoubenci a svatby. Loučíme se se zesnulými spoluobčany. Každým rokem k vánočním svátkům zasíláme našim spoluobčanům v Domovech důchodců balíček s pozdravem od bílovických občanů nebo jen s malou pozorností navštěvujeme.

Ke 30. výročí založení SPOZ jsme uspořádali výstavku pamětních knih a fotografií v Kulturním domě.

Po roce 1990 zůstal sbor v tomto složení: Dvořáková Zdena, Stránská Věra, Kmuníčková Zdenka, Hrazdířová Jitka, Bogušovská Jarka, Halusová Květa, Mauerová Květa. Mezuláníková Magda, Jakešová Dana a Lockerová Iva. Do pamětní knihy maluje paní Jana Ondrušová. Někteří z nás se podílejí i na práci v klubu důchodců. Teď se již nekonají pohovory se snoubenci, pohovory před předáváním občanských průkazů a jejich převzetí se uskutečňuje přímo v úředně policii.

Ke stříbrným, zlatým a diamantovým svatbám blahopřejeme těm, kteří byli oddáni v Bílovicích nebo těm, o kterých se to dovíme. O ostatních nemáme žádné zprávy.

Při přípravě každého obřadu jsme si vědomi, že příjemné prožitky působí na vědomí lidí, na nás všechny. Činnost SPOZ je neoddelitelnou součástí veřejného života a úzké spolupráce s obecním úřadem, mateřskou školou, základní školou, lidovou školou umění i jejich učitelkami.

Nedaly jsme se odradit některými nesnáze, někdy i nepochopením a chceme pracovat i nadále s úsilím a elánem při vědomí, že naše i nepreferovaná práce patří těm nejmladším, mladým i starším a toto vědomí nás posiluje v další naší činnosti. Vždy po každé zdařilé akci odcházíme domů s dobrým pocitem, že něco dobrého jsme pomohly uskutečnit.

Zdena Dvořáková, Sbor pro občanské záležitosti

Nikolka Urbanová, 5 let

Jedno kulaté výročí.

Kulatá výročí v životě člověka nebyvají vždy důvodem k oslavám, ale také důvodem k zastavení a ohlédnutí se zpět za naplněná či nenaplněná léta našeho života. Toto kulaté výročí, které bych chtěl připomenout, je bezesporu naplněno obětavou prací a péčí o zdraví občanů naší obce.

Nechce se tomu ani věřit, ale je tomu již 30 roků, co započal v naší obci svoji dráhu praktického lékaře v roce 1968 tehdy mladý 29 letý MUDr. Jaroslav Fajkus. Do naší obce zavítal z jižních Čech, kde působil po ukončení studia na brněnské lékařské fakultě. Ač původem z Brna, pracoval tehdy na kožním oddělení nemocnice v Českém Krumlově.

Když před třiceti lety bílovičtí radní vypsalí konkurs na místo obvodního lékaře, po MUDr. Františku Hlaváčovi, který odešel na obvod do nedalekých Babic, přihlásilo se hned několik zájemců. Dnes můžeme říci, že tehdy měli radní šťastnou volbu, když vybrali právě MUDr. Fajkuse. Za dobu jeho lékařského působení v naší obci prošlo jeho ordinací několik generací, takže se stal tak říkajíc rodinným lékařem mnohých z nás. Za uplynulá léta lékařské praxe si získal MUDr. Fajkus oblibu u většiny svých pacientů, zvláště pak u pacientů staršího věku, pro které měl vždy porozumění a povzbudivé lidské slovo.

Za jeho dlouholetou a náročnou práci praktického obvodního lékaře v naší obci mu patří poděkování, s přáním pevného zdraví, aby i v dalších letech zůstal věrný naší obci.

Vladimír Drlík, předseda komise sociálně zdravotní

Vážení občané,

letos v lednu uplynulo 30 let od chvíle, kdy jsem nastoupil jako obvodní lékař v Bílovicích nad Svitavou.

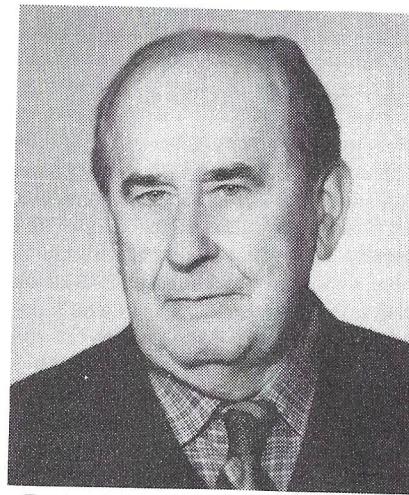
Chtěl bych vám, občané, při této příležitosti poděkovat za vaši důvěru a za všechno dobré, co mne při mém působení ve vaší obci provázelo. Přeji vám všem pevné zdraví, radost, hodně elánu, optimismu a Božího požehnání.

MUDr. Jaroslav Fajkus

PS: Jménem svým a svých kolegů praktických lékařů vás chci požádat, abyste si ověřili, zda máte platnou registraci v jednotlivých ordinacích, případně se zaregistrovali, pokud jste tak již neučinili, abychom mohli bez problémů poskytnout lékařskou péči vám a vašim rodinám. Děkuji.

Rozloučení s p. Františkem Morávkem

V sobotu 14. 2. 1998 se občané Bílovic i okolí ve velkém počtu shromáždili v místním kostele, aby uctili památku a rozloučili se s p. Františkem Morávkem. Účast byla tak velká, že vnitřní prostory chrámu nepostačily a mnoho smutečních hostů proto zaplnilo i prostranství před kostelem. S bolestí v srdcích jsme se loučili s člověkem, který si zasloužil, aby jeho památka byla zachována alespoň malou pietní vzpomínkou i v našem Zpravodaji.

František Morávek

Život p. Morávka byl naplněn prací, láskou, pronásledováním i utrpením, ale z jeho strany bylo vždy a vše prodchnuto křesťanskou ideou tolerance a odpuštění.

Do Bílovic se p. Morávek i s rodinou přistěhoval po válce. I když zde neměl rodinné kořeny, velice brzy se sžil s obcí tak, že jsme ho vždy a v každém okamžiku považovali za občana, který se zde narodil a do Bílovic patří.

Pan František Morávek byl obětavým členem a funkcionářem Československého orla. Vždy prosazoval a svým vlivem působil, aby naše mládež byla vychovávána nejen tělesně, ale též duchovně, abychom neměli jen význačné sportovce jednotlivé, ale zdravou, mo-

rálně a duchovně vyspělou celou mladou generaci. V duchu svého přesvědčení se snažil o maximální toleranci a spolupráci i s ostatními spolky a organizacemi. Můžeme říci, že teprve dnes došlo k naplnění jeho tajných představ, protože z dříve často soupeřících organizací vznikly organizace spolupracující, jako je Sokol a Orel. Tuto skutečnost potvrzují smlouvy na nejvyšší úrovni o spolupráci a vzájemné podpoře při výchově mládeže.

Přesto, že pan Fr. Morávek byl tak tolerantní a odpůrcem násilí, nebyl ušetřen krutého pronásledování minulým režimem. Byl za svou činnost v Orlu a v Československé straně lidové souzen a nevinně odsouzen k dlouholetému žaláři. Za dobu 9 let vězení, kdy rodina s dvěma malými dětmi trpěla nouzí, prošel řadou vězenských táborů. Jáchymovské doly nevyjímaje. Co za dlouhou dobu vězení prožil, jaká tělesná i duševní muka protrpěl při vzpomínkách na rodinu a v nejistotě, zda se vůbec vrátí, ví jen Bůh.

Po dlouhých 9 letech ponižování, strádání a utrpení se vrátil k rodině. I když prožil to co málokdo z nás, nebyl zlomen ani znechucen a v obci pracoval znovu, především v oblasti osvěty a kultury. Byl dlouhá léta členem místní kulturní komise, spolu s tím vedl též obecní knihovnu a celá generace žáků místní základní školy na něj vzpomíná jako na vynikajícího vedoucího školní jídelny, která tehdy vařila za dnes neuvěřitelně těžkých podmínek. Veškeré tyto a další činnosti vykonával p. Morávek buď zdarma nebo pouze za symbolickou odměnu s vědomím, že to dělá pro výchovu a vzdělání naší mládeže. Dnes, kdy jsme se naučili vše měřit pouze penězi, si to ani nedovedeme představit. Přesto, že vytrpěl tolik, jako snad nikdo z nás, dovedl odpustit a v tom vidíme jeho velikost.

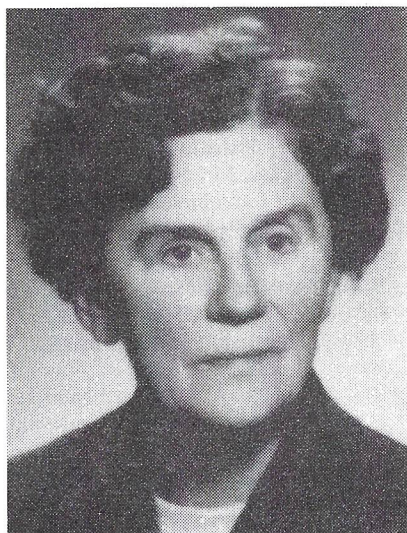
O svém věznění mluvil málo, a i když měl možnost uplatnit nároky za veškeré útrapy snažil se na prvním místě o to, aby se už neopakovala taková doba, kterou prožil on a především, aby si to uvědomovala mladá a dorůstající generace.

Poslední léta prožil pan Morávek nejen v laskavém prostředí své rodiny, ale byl i oblíbeným a vítaným hostem společenských událostí, především kulturních, kde

rád a s ochotou pomáhal. Budeme na něho vzpomínat s vděčností a láskou, a budeme čerpat z jeho životních zkušeností.

Za místní organizaci KDU-ČSL, Ing. Bohumír Poláček

Marie LOULOVÁ zemřela tiše v sobotu dne 21. března ve věku nedožitých 81 let.

Její vrstevnice v Bílovicích se s ní dělily o starosti nad svými dětmi v kočárku, těmi odrostlejšími i těmi dospělými, se kterými byly spojeny věčnými rodinnými pouty. Jako manželce významného a uznávaného představitele obce se tato „klientela“ těch, kteří k ní měli důvěru, ještě rozšířila.

Když vlastní děti trochu odrostly, nechala se přesvědčit a nastoupila do místní školy jako učitelka těch nejmenších žáků. Byla to pro ni práce nová, ale svou maminkovskou péčí si získala srdce dětí i rodičů.

Nespokojila se jen s prací ve vyučování, byla i velkou pomocnicí a rádkyní Pionýrské skupiny Marie Majerové, kde s pionýry nacvičovala četná veřejná vystoupení a společně se svým manželem vedla i vycházky do okolí Bílovic. Jako nadšenou turistku ji poznali i členové turistického odboru Sokola, když předávala své znalosti květeny na výletech, ať již jejich trasy vedly z Bílovic nebo z turistické základny ve Vysokých Tatrách.

Když to bylo zapotřebí, ujala se i opuštěné místní lidové knihovny, kde se neomezila nikdy jen na pouhé půjčování knih. Podnítila i zajímavé besedy o knihách a návštěvy spisovatelů. Čtenáři nezapomenou na její zasvěcená doporučení knih pro různé životní situace.

Když i ministerstvo školství ohodnotilo její práci, vyšel o ní v Učitelských novinách článek s nadpisem „Zlatá učitelka“. Ti, kdo ji zažili ve školních lavicích jako

Na Marii Loulovou budou vzpomínat různé skupiny lidí a budou k tomu mít různé důvody, ale jedno budou mít všechny vzpomínky společné: Budou to dobré vzpomínky na dobrou a laskavou ženu, což bude u mnohých spojeno s důvěrným oslovením - Maruško.

Pro spolužáky z Lomnice a Tišnova to budou vzpomínky na veselou kamarádku z dětských a studentských let, prožívaných na venkově ve stínu zámeckého skleníku a zahrady, o kterou pečoval její otec se stejnou láskou jako o svou dceru.

Pro kolegy a profesory z filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně to budou vzpomínky na odpovědnou posluchačku i družku prázdninových pobytů ve feriálních osadách, jak se tehdy říkalo prázdninovým táborům.

Studentky obchodní akademie b Blansku nezapomenou na mladou profesorku, které se mohly bez obav svěřovat se svými tajnostmi, radostmi i bolestmi studentských lásek a tužeb.

její žáci i ti, kteří se s ní setkávali ve sborovně nebo na schůzkách rodičů, nepovažovali to za nadsázku. Vždyť její metodické rady a návštěvy byly vítány a oceňovány i na jiných školách. Bylo to jen vyjádřením toho, co vyzařovalo z její každodenní snahy naučit porozumět mateřskému českému jazyku co nejhluběji a naučit každého žáka vyjadřovat se jím plynule, bez chyb slovem i písmem. Znat českou literaturu a získat důvěrný vztah k jejím spisovatelům byl další z cílů, kterého se jí podařilo u mnohých žáků dosáhnout. O společných návštěvách divadelních představení dovedla vést besedy, které pomohly všem pochopit problematiku i autorovy myšlenky. Stejně tak mnozí další oceňovali na cestách v cizině základy německého jazyka, které jim vštípila.

Pro tyto vlastnosti byla vždy srdečně zvána a vítána na všech setkáních se svými bývalými žáky, která se po letech uskutečnila na bílovické škole. Byly to tisíce setkání, jejichž sešity s neobvyklými tématy slohových prací, prošly jejíma rukama. Na každém takovém setkání, ať to byli třicátníci, čtyřicátníci či padesátníci, se živě zajímala o osudy svých bývalých žáků a našla pro ně chvíli na rozhovor, pochopení a bylo-li třeba i na radu a pomoc.

Její srdečný vztah k lidem, otevřené a upřímné jednání s každým bylo velkým přínosem pro řízení školy v době, kdy vykonávala funkci zástupkyně ředitele. Dovedla předcházet konfliktním situacím, svou vytrvalostí a obětavostí šla příkladem ostatním v překonávání překážek v nelehkých dobách. S důvěrným oslovením Maruško se na ni obraceli kolegové a kolegyně v době, kdy seděla mezi nimi stejně jako v době, kdy se mezi ně vracela u příležitosti Dne učitelů, či když jí přišli gratulovat k narozeninám.

Na letošním Dni učitelů už si budeme její dobrou tvář jen představovat a připomínat.

Bořivoj Nejezchleba

*****

CHCETE SI PROHLÉDNOUT OBECNÍ KRONIKU,
poslechnout úryvky ze zápisů posledních let a doplnit je svými
postřehy a poznatky?

Přijďte do Klubu důchodců v Husově ulici na

BESEDU NAD OBECNÍ KRONIKOU
V ÚTERÝ DNE 28. DUBNA 1998
V 17 HODIN

